

Miljøverndepartementet

Innledning

Fylkesmannens innsats er en forutsetning for å kunne gjennomføre regjeringens politikk på plan- og miljøområdet. Fylkesmannen har en viktig rolle i å bidra til en bærekraftig utvikling gjennom sin oppgave med å samordne en rekke samfunnssektorer på regionalt nivå. Alle sektorer har et ansvar for å ivareta miljøhensyn i egen virksomhet, og Fylkesmannen har et ansvar for å bidra til at det skjer. Fylkesmannen har et overordnet miljøansvar, samtidig med et eget resultatansvar på forurensnings-, naturforvaltnings- og planområdet.

Når det gjelder planområdet er sentrale politiske føringer og prioriterte oppgaver for Fylkesmannen i 2013 omtalt i Fornyings- og administrasjonsdepartementets (FAD) tildelingsbrev til Fylkesmannen. Embetsoppdraget fra Miljøverndepartementet (MD) beskriver oppgaveporteføljen Fylkesmannen har på planområdet uavhengig av hvordan embetene har organisert arbeidet. Der et fagdepartement har beskrevet oppgaven nærmere, er det i foreliggende dokument en henvisning til dette. Embetsoppdraget på planområdet må derfor sees i sammenheng med tildelingsbrevet fra FAD eller andre departementers embetsoppdrag.

Prioriterte oppgaver innen miljø- og planområdet blir også formidlet og utdypet fra Direktoratet for naturforvaltning (DN), Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) og Miljøverndepartementet (MD) til Fylkesmannen i brev, møter og konferanser.

Med virkning fra 1.juli 2013 blir DN og Klif til én etat, kalt Miljødirektoratet. Etatene har ikke grunn til å tro at denne sammenslåingen vil innebære konsekvenser av betydning for styringsdialogen med Fylkesmannen i 2013. Etatene vil orientere om regnskapsmessige og andre tekniske/formelle konsekvenser så snart disse er avklart.

Fylkesmannen skal innenfor forurensningsarbeidet prioritere oppgaver innenfor følgende områder i 2013: (Prioriterte oppgaver er merket "P" under hvert resultatområde)

- Tilsyn: Tilsynet skal øke gjennom deltakelse i nasjonale og regionale aksjoner. Forurensning er et ledelses- og saksbehandlerverktoy som embetene skal bruke i arbeidet.
- Tillatelser landbasert industri: Gjennomgang av tillatelser for oppheving, jf. kapittel 24 og 26-30 i forurensningsforskriften, skal gjøres i forbindelse med planlagte tilsynsaksjoner. Forurensning skal oppdateres i arbeidet. Gjennomgangen skal være ferdig i løpet av 2014.
- Sedimenter: Oppfølging av skipsverftene og handlingsplan for opprydding av forurenset sjøbunn i de 17 tiltaksplanområdene.
- Klima: Følge opp at kommunene kommer fra plan til handling i arbeidet med klima- og energiplaner og integrerer klimahensyn i arealplanleggingen.
- Miljøstatus: prioritere oppdatert informasjon på nettsidene og gjøre nettstedet bedre kjent i forvaltningen og blant elever, jf. satsing på miljøjournalisten.
- Fylkesmannen skal innenfor naturforvaltningsområdet prioritere oppgaver innenfor følgende områder i 2013:
  - områdevern, marint vern (tre områder i 2013) og skogvern
  - utarbeidelse av forvaltningsplaner med bevaringsmål
  - forvaltning, bærekraftig bruk, skjøtsel og tiltak i verneområder , herunder:

- I samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning planlegge og gjennomføre kompetanseprogram for nye nasjonalpark-/verneområdestyrer som er konstituert
- utvalgte naturtyper, prioriterte arter og truede arter/ansvarsarter (villaks, villrein, rovvilt og arter med egne handlingsplaner)
- fremmede organismer
- helhetlig vassdrags- og kystvannforvaltning i tråd med vannforskriften
- kartlegging av naturmangfold
- opplæring og veiledning av kommuner og fylkeskommuner i naturmangfoldloven og sammenhengen mellom naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven
- ivaretagelse av arealer som er viktige for naturmangfold (vassdrag, vindkraft, fjellområder, strandsoner, akvakultur, kulturlandskap med mer)

Fylkesmannen har et særlig ansvar for at nasjonal politikk blir formidlet og fulgt opp i behandling av kommunale og regionale planer. Fylkesmannens oppgaver ved regional- og kommunal planlegging er sentrale virkemidler for å gjennomføre regjeringens miljøpolitikk på en rekke områder.

Fylkesmannen skal innenfor planområdet prioritere følgende plan- og miljøoppgaver i 2013:

- formidle tidlig og aktivt de nasjonale forventningene og nasjonal politikk i den regionale og kommunale planleggingen
- legge økt vekt på veiledning i planarbeidet
- bidra til at regionale og kommunale planer bygger opp under et bærekraftig utbyggingsmønster med vekt på en samordnet areal- og transportplanlegging og hensyn til klima, herunder også tilstrekkelig boligbygging
- koordinere regional stats medvirkning i arbeidet med oppfølging av kommunale og regionale planstrategier og i den regionale og kommunale planleggingen
- bidra inn i arbeidet med Framtidens byer
- delta tidlig i utarbeidelsen av nye regionale planer og håndheve kjøpesenterbestemmelsen aktivt
- aktivt følge opp de statlige planretningslinjene for strandsonen
- aktivt følge opp regional planlegging i fjell- og kystområdene

I forbindelse med videreføring av forvaltningsreformen er det viktig at Fylkesmannen medvirker til et godt samarbeid med fylkeskommunene på miljøområdet. Nettstedet miljøkommune.no er fortsatt under utvikling og Fylkesmannen må gjøre dette kjent i dialogen med fylkeskommunene og kommunene.

Embetene skal følge opp de kravene som følger av likestillingsloven, særlig § 21. Dette vil særlig være aktuelt i de tilfellene hvor Fylkesmannen oppnevner/reoppnevner medlemmer til utvalg, styrer, råd, nemnder, delegasjoner mv. Fylkesmannen bør alltid foreslå eller be kommunene foreslå en kvinne og en mann som medlem, slik at lovens bestemmelser blir oppfylt.

Rapportering

Følgende rapporter skal, i tillegg til de ordinære rapporteringskravene fra FAD, utarbeides spesielt i forhold til embetsoppdraget på miljøvernområdet og supplerende tildelingsbrev fra DN/Klif/MD (Det vil bli sendt ut oppdrag/rapporteringsinstruks i forkant av rapporteringstidspunktene.)

1. Foreløpig årsrapport pr. 31.august 2013

- Resultatrapport – jf. mal for foreløpig årsrapport for miljøvernområdet
- Økonomirapport

2. Endelig årsrapport pr. 31. desember 2013

- Resultatrapport – en (eventuelt) oppdatert versjon av teksten i foreløpig årsrapport for miljøvernområdet skal inngå som del av embetets samlede årsrapport og legges inn i FADs elektroniske rapporteringssystem iht oppdrag fra FAD om årsrapport.
- Økonomirapport
- Tilskuddsrapport
- Ressursrapportering årsverk tilsyn og konsesjonsbehandling

Resultatområde 01 – 06 [Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning](#)

Nasjonalt marin verneplan

Oljeforurensning

Helhetlig vannforvaltning – oppfølging av vannforskriften

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Akvakultur

Avløp

Viltforvaltning

Rovviltforvaltning

Skogvern

Forvaltning og naturoppsyn i verna områder herunder nasjonalparker

Forvaltning av villrein

Kulturlandskap

Motorferdsel i utmark

Arbeid med og forvaltning av utvalgte naturtyper (UN), prioriterte arter (PA) og trua arter

Fremmede organismer

Resultatområde 07 [Godt bymiljø](#)

By- og stedsutvikling

Resultatområde 08 [Aktivt friluftsliv](#)

Ivaretagelse av attraktive friluftslivsområder

Fylkesmannen som grunneier/rettighetshaver på vegne av staten i de statlig sikrede friluftsområdene

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftslivsområdene

Tilrettelegging for jakt og fiske

DNs kvalitetssikringsinstruks for leveranse av friluftslivsdatasett til naturbase

Resultatområde 09 [Giftfritt miljø](#)

Sedimenter

Grunnforurensning

Avfall og gjenvinning

Resultatområde 10 [Rein luft](#)

Luftforurensning

Støy

Resultatområde 11 [Stabilt klima](#)

Klimaendringer

12 Resultatkrav knyttet til [Tverrgående virkemidler](#)

12.1 [Planlegging for en bærekraftig utvikling](#)

12.2 [Tilsyn og konsesjonsbehandling](#)

12.3 [Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon](#)

12.4 [Internasjonalt samarbeid](#)

(08.03.2013)

Resultatområde 01 – 06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning

Resultatkrav

Under resultatområde 01-06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning skal sentrale oppgaver knyttet til Regjeringens mål om å stanse tap av naturmangfold prioriteres.

Arbeidet med gjennomføring av vannforskriften skal ha høy prioritet. Fylkesmannen skal sikre et best mulig samlet beslutningsgrunnlag om miljøtilstand, ha en sentral rolle som miljøfaglig rådgiver overfor alle berørte aktører, og ivareta sin rolle som sektormyndighet etter eget regelverk.

Når det gjelder akvakultur skal Fylkesmannen gjennom sin myndighetsutøvelse etter forurensningsloven bidra til en bærekraftig, helhetlig og økosystembasert forvaltning av vannforekomstene for å oppnå en god miljøtilstand i ferskvann og kystvann i tråd med vannforskriftens og naturmangfoldlovens krav.

Utslipp fra kommunal avløpssektor skal være i samsvar med avløpsreglene i forurensningsforskriften, slik at oppnådde reduksjoner av fosfor og nitrogen til eutrofipåvirkede resipienter opprettholdes og bidrar til å nå målet i vannforskriften om god tilstand.

Fylkesmannen skal ha en viktig rolle i opprettelse, igangsetting og oppfølging av ny forvaltningsordning for verneområder og de nye nasjonalpark-/verneområdestyrene og forvalterne. Skogvernet videreføres, og aktuelle fylkesmenn må prioritere arbeidet. Arbeidet med aktuelle områder i marin verneplan skal prioriteres høyt i 2013.

Innenfor artsforvaltning er bevaring av villaksen/bekjempelse av G. salaris, rovviltforvaltning og oppfølging av villreinforvaltningen fortsatt høyt prioritert., Det er svært viktig at Fylkesmannen har høyt fokus på negative effekter fra havbruk, som innslag av rømt fisk og lakselus, og holder DN løpende orientert om disse sakene.

Forvaltning av verneområder skal ha fortsatt høy prioritet i 2013, og utarbeidelse av forvaltningsplaner med bevaringsmål for Ramsarområdene og andre verneområder hvor det er kritisk å få på plass forvaltningsplaner skal prioriteres. Det er viktigere å få slutført påbegynte planer enn å sette i gang arbeid med nye. Det skal arbeides aktivt med å bidra til at verneområdene kan brukes mer uten at verneverdiene forringes. Gjennomføring av tiltak som tilrettelegging for bruk, informasjon, og skjøtselstiltak i samarbeid med lokalt SNO skal ha høy prioritet. Samordning med handlingsplaner for utvalgte naturtyper og prioriterte arter og

skjøtselsbidrag fra SNO i disse kan være aktuelt. Samarbeid med landbrukssektoren er sentralt i skjøtselsarbeidet, særlig utenfor verneområder. Verdiskaping med basis i naturverdier skal fortsatt prioriteres, jf også programmet "Naturarven som verdiskaper". Det legges opp til videreføring av arbeidet med å utvikle et helhetlig forvaltningssystem som omfatter planlegging, tiltak, oppfølging og rapportering. Et viktig element i dette arbeidet er overvåking av tilstand basert på bevaringsmål for det enkelte verneområde.

Fylkesmannen er involvert i arbeidet med oppfølging av Naturmangfoldloven, og skal fortsatt ha ansvar for opplæring av kommuner og fylkeskommuner i naturmangfoldloven og sammenhengen mellom denne loven og plan- og bygningsloven/viltloven/lakse- og innlandsfiskloven/forurensningsloven/motorferdselsloven/markaloven. Arbeidet med "prioriterte arter" (PA) og "utvalgte naturtyper" (UN) skal følges videre opp i 2013 og vil være et prioritert arbeidsområde. I arbeidet med iverksetting av handlingsplanene for de kulturbetingete naturtypene slåttemark, høstingsskog og kystlynghei har Fylkesmannen hovedansvaret i sitt fylke. I dette arbeidet er det viktig å sikre et godt samarbeid med landbrukssektoren.

Fylkesmannen har videre en viktig rolle i å følge opp arbeidet med "Utvalgte kulturlandskap i jordbruket". Det er viktig å bidra til at skjøtselen i områdene forankres i faglig funderte skjøtselsplaner som sikrer de biologiske verdiene.

Fylkesmannen skal ha en sentral rolle når det gjelder kartlegging, overvåking, informasjon og andre tiltak for å hindre negative effekter og spredning av fremmede organismer, også når det gjelder oppfølging av den tverrsektorielle nasjonale strategien for fremmede arter.

Fylkesmannen skal prioritere de sentrale oppgavene knyttet til ivaretagelse av landskap, viktige arealer for naturmangfold og friluftsliv. Dette innebærer at Fylkesmannen skal medvirke i det regionale og lokale plan- og miljøvernarbeidet i samsvar med DN/Klif's sektoransvar etter plan- og bygningsloven og egen sektorlovgivning, formidle og følge opp nasjonale miljømål og faktakunnskap om viktige naturkvaliteter, og om nødvendig fremme innsigelse til kommunale planer som ikke er i samsvar med nasjonal politikk. Dette er særlig omtalt under resultatkrav knyttet til tverrgående virkemidler og oppgaver.

Fylkesmannen skal gjennom rollen som miljøfaglig rådgiver til andre sektorer bidra til at kommuner og sektormyndigheter ivaretar viktige miljøverdier i oppfølging av aktuelle RPR, og at sektormyndighetene ivaretar viktige miljøverdier og nasjonale miljøpolitiske føringer gjennom praktiseringen av eget lovverk (energimyndigheter, vegmyndigheter etc.)

Fylkesmennene skal i løpet av 2013 bidra til at status for inngrepsfri natur per januar 2013 kartlegges best mulig. Eget oppdragsbrev sendes Fylkesmannen i løpet av 1. kvartal 2013.

Både Fylkesmannen og DN/SNO har ansvar for å følge opp overtredelser etter lovverk som omfattes av SNO-loven. Fylkesmannen har også ansvar for oppfølging av saker etter naturmangfoldloven § 69-73 (retting og avbøtende tiltak m.v.) jf. delegert myndighet fra 1.1.2011. Fylkesmannen skal sikre god informasjonsutveksling om slike saker ift SNO lokalt.

Bestillingsdialogen for 2014 skal følge fastlagte prosedyrer, og utgjør grunnlaget for prioritering av SNOs oppsynsinnsett og styring av bruken av tiltaksmidler i verneområder spesielt. Bestillingsdialogen skal ende opp i en skriftlig bestilling fra Fylkesmannen/nasjonalt parkstyre/verneområdestyre til SNO.

Fylkesmannen skal med sin kunnskap om lokalmiljøet bidra til utarbeidelse av beredskapsplan ved å vedlikeholde miljøkart og formidle informasjon om sårbare og følsomme miljøressurser i fylket som kan skades av akutt forurensning. De skal også bidra til korrekte og nødvendige miljøprioriteringer i områder utsatt for akutt forurensning, og gi miljøfaglig bistand til Kystverket ved behov.

Generell bakgrunnsinformasjon for resultatområdene 01-06

Love

- [Naturmangfoldloven](#)
- [Lakse- og innlandsfiskloven](#)
- [Viltloven](#)
- [Akvakulturloven](#)
- [Lov om statlig naturoppsyn](#)
- [Plan og bygningsloven](#)
- [Genteknologiloven](#)
- [Fjelloven](#)
- [Motorferdselloven](#)

Forskrifter

- [Forskrift om rammer for vannforvaltningen](#) (vannforskriften)

Stortingsmeldinger

- [St.meld nr. 26 \(2006-2007\) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.](#)

Stortingsproposisjoner

- [Prop. 1 S \(2012-2013\) Miljøverndepartementet](#)
- [Ot.prp. nr. 52 \(2008-2009\) Om lov om naturens mangfold \(Naturmangfoldloven\)](#)

Veiledere

- [DN-håndbok 17-2001 Områdevern og forvaltning, Revidert september 2010](#)

EU - direktiver

- [Vanddirektivet \(Europaparlamentets og -rådets direktiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av rammer for fellesskapstiltak for vannpolitikk\)](#)

Internasjonale Konvensjoner

- [Informasjon om naturvernkonvensjonene på Miljøstatus i Norge.](#)
- [Ramsarkonvensjonens hjemmesider .](#)
- [Bernkonvensjonens hjemmesider .](#)
- [Konvensjonen om biologisk mangfold \(CBD\) sine hjemmesider .](#)
- [Konvensjonen om biologisk mangfold \(Rio de Janeiro 1992\) ratifisert av Norge i 1993.](#)

Rundskriv

- [Rundskriv T-1/2012. Tilskotsordninger for 2013](#)

Annet

- [NOU 2004:28 Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold.](#)
- [Allmenn innsynsløsning til Naturbasen.](#)

Generelt rapporteringsoppdrag for resultatområdene 01-06

Fylkesmannen skal:

- sende kopi av alle anmeldelser i tilknytning til særlovene som omfattes av SNO-loven til DN/SNO.
- holde SNO-lokalt løpende orientert om alle forhold eller hendelser som kan gi grunnlag for anmeldelse eller annen oppfølging etter særlovene som omfattes av SNO-loven.

Nasjonal marin verneplan

I henhold til brev av 30.01.13 fra Miljøverndepartementet, videreføres arbeidet med marin verneplan, men arbeidet legges nå om fra en puljevis til en mer områdevis prosess.

Det tas sikte på å opprette marine verneområder etter naturmangfoldloven § 39 i områdene Framvaren i Vest-Agder, Tautraryggen i Nord-Trøndelag og Saltstraumen i Nordland våren/sommeren 2013.

Dette innebærer ikke endring i status for de øvrige 14 områdene hvor den formelle verneprosessen ble kunngjort i 2009 eller de øvrige 19 kandidatområdene. Dette innebærer heller ingen endring for de midlertidige retningslinjene fra 2005. Arbeidet med vern av disse øvrige områdene vil videreføres på et senere tidspunkt.

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- gjennomføre utredningsprosess for områder i marin verneplan på regionalt nivå etter retningslinjer fra DN og MD

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal etter nærmere avtale med DN (Gjelder kun VA, NT og NO):

01-06SO1 bidra til utarbeidelse av verneforslag og gjennomføre høringsprosess for områder i første pulje

Miljøverndepartementet har signalisert at arbeidet nå legges om fra en puljevis til en mer områdevis prosess.

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag.](#)

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
Mulig tilleggsfinansiering over kap 1427.

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Stortingsmeldinger

- [St.meld. nr. 43 \(1998-99\) Vern og bruk i kystsona](#)
- [St.meld. nr. 12 \(2001-2002\) Rent og rikt hav.](#)
- [St.meld. nr. 37 \(2008-2009\) Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Norskehavet \(forvaltningsplan\)](#)

Annet

- [NOU 2005:10 Lov om forvaltning av viltlevende marine ressurser \(Havressursloven\).](#)
- [Råd til utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge. Foreløpig tilrådning fra rådgivende utvalg for marin verneplan pr. 17.februar 2003.](#)
- [Råd til utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge. Endelig tilrådning med forslag til referanseområder. Rådgivende utvalg for marin verneplan 30. juni 2004.](#)
- [Midlertidige retningslinjer for behandling av saker som kan berøre kandidatområder til plan for marine beskyttede områder.](#)

Oljeforurensning

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- etablere og vedlikeholde miljøfølsomhetskart for fylket for både land- og sjøbaserte miljøressurser (MOB-modellen). Miljøfølsomhetskartet skal identifisere, beskrive og prioritere miljøressursene med tanke på bruk i en akutt forurensningssituasjon.
- bistå IUAEne i fylket med miljøfaglig kompetanse og tolkning av miljøfølsomhetskart og delta med observatørstatus i møtevirksomhet, samt delta på øvelser.
- veilede kommunale myndigheter ved håndtering av hendelser med akutt forurensning av lokal karakter
- vurdere behov for deltagelse i Kystverkets øvelser og beredskapssamlinger
- under aksjoner
- gi miljøfaglig bistand til IUAs ledelse under kommunale/interkommunale aksjoner mot akutt forurensning
- gi miljøfaglig bistand til Kystverkets ledelse ved statlige aksjoner mot akutt forurensning
- ved statlige aksjoner, underrette og oppdatere DN på relevante områder innenfor direktoratets ansvarsområder
- føre tilsyn og eventuelt stille krav dersom myndighet i enkeltsaker blir delegert til Fylkesmannen etter nærmere avtale med Klima- og forurensningsdirektoratet
- føre tilsyn og eventuelt stille krav til aksjoner mot mindre tilfeller av akutt forurensning dersom myndighet i slike enkeltsaker blir delegert til Fylkesmannen etter nærmere avtale med Kystverket

Bakgrunnsinformasjon

Annet

- [Modell for identifikasjon og prioritering av miljøressurser i marint miljø](#)
- [Modell for identifikasjon og prioritering av miljøressurser på land MOB-land modellen](#)
- [Bruerveileder for MOB-land modellen](#)
- [Kommunalt beredskap mot akutt forurensning, en veiledning for kommunene og de interkommunale beredskapsregionene](#) :

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Helhetlig vannforvaltning – oppfølging av vannforskriften

(se også fiskeforvaltning, fremmede organismer, akvakultur, avløp og sedimenter, forvaltning og naturoppsyn i verna områder herunder nasjonalparker, arbeid med og forvaltning av utvalgte naturtyper (UN), prioriterte arter (PA) og trua arter. Bolken om vannforurensning og vannkvalitet er inkludert under helhetlig vannforvaltning)

For å følge opp vannforskriften utøver Fylkesmannen to viktige men prinsipielt forskjellige roller. Det ene er som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver om samlet miljøtilstand, det andre å være regional miljømyndighet.

Fylkesmannen skal som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver:

- sammenstille, informere og gi råd til Vannregionmyndigheten (VRM), Vannregionutvalg (VRU) og Vannområdene (VO) for å sikre et best mulig samlet beslutningsgrunnlag
- vurdere samlet belastning og risikovurdering i alle vannforekomster, med særlig vekt på å innhente innspill fra ansvarlige sektormyndigheter i VRU og fra vannområdene som grunnlag for vurderingene
- bidra i arbeidet med fastsettelse av miljømål og unntak fram mot regional vannforvaltningsplan,
- foreta en samlet vurdering om foreslåtte miljøtiltak vil gjøre det mulig å nå miljømålene, samt bistå andre sektorer med miljøfaglig rådgiving knyttet til tiltaksanalysene
- videreføre overvåking av vannområder fra første fase, og utvikle regionalt overvåkingsprogram.
- Vurdere samlet miljøtilstand (klassifisere eller tilstandsvurdere), og fremskaffe overvåkingsdata som muliggjør klassifisering. Data og resultater skal innlegges i henholdsvis Vannmiljøsystemet og Vann-Nett.
- bistå vannregionmyndighetene i samarbeidet med naboland om grensekryssende vannområder

Fylkesmannen skal som regional miljømyndighet:

- bidra med egne sektortiltak i arbeidet med tiltaksanalysene
- delta i vannregionutvalg og vannområdeutvalg som sektormyndighet på forurensningsområdet

- sikre at alle relevante påvirkninger og miljøtiltak FM har ansvar for er samordnet med arbeidet etter vannforskriften. Herunder fiskeforvaltning, konsesjonsbehandling etter forurensningsloven samt tema som sorterer under landbruksavdelingen.
- vurdere om vannforskriftens § 12 og naturmangfoldlovens mål og prinsipper er oppfylt i vannforvaltningsarbeidet og prioriterte plan- og KU-saker.
- påse at det ikke gis utslippstillatelse som fører til at miljømålene i vannforskriften ikke nås, ved behandlingen av enkeltsaker etter forurensningsloven § 11. Dersom Fylkesmannen finner grunn til å tillate en ny aktivitet eller inngrep, jfr. vannforskriftens § 12, må vilkårene vurderes og vurderingen fremgå av vedtaket.
- Alle vedtak etter §12 skal oversendes vannregionmyndigheten slik at begrunnelsen for å gi tillatelse til aktiviteten kan tas inn i forvaltningsplanen, jfr. vannforskriftens vedlegg VII. A punkt 5
- sikre at all saksbehandling i embetet som berører vannmiljø tar hensyn til vedtatte vannforvaltningsplaner og tiltak, og benytter kunnskapsbasen i Vann-Nett. Ny informasjon som fremkommer i enkeltsaker må også legges inn i Vann-Nett.
- ivareta eget ansvar i oppfølging av naturforvaltningsvilkår i vassdragskonsesjoner ved å følge opp aktive pålegg, og å endre, eventuelt opprette nye pålegg
- bistå DN med å vurdere behov for endring av eksisterende eller opprettelse av nye pålegg i vassdrag med anadrome laksefisk
- inkludere forurensningsfaglige vurderinger til vassdragsreguleringssaker / saker etter vannressursloven
- besvare henvendelser om avrenning fra landbruk
- følge opp miljøtiltak fra vedtatt vannforvaltningsplan /tiltaksprogram, der Fylkesmannen er sektormyndighet, og vurdere nye tiltak fram mot neste plan

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver på samlet miljøtilstand:

01-06SO2 innen utgangen av 2013 utarbeide regionale overvåkingsprogrammer i tråd med oppdrag og mal fra direktoratsgruppa

01-06SO3 arbeide videre med og kvalitetssikre karakterisering og risikovurdering før 1. mai 2013, og Norges rapportering til ESA. Arbeidet med påvirkningsanalyser og risikovurderinger vil fortsatt være et løpende arbeid for å sikre best mulig kunnskapsgrunnlag for de regionale vannforvaltningsplanene. Det må legges særlig vekt på å innhente innspill og sikre god involvering fra alle sektormyndigheter i VRU slik at man baserer karakteriseringen på all tilgjengelig kunnskap og oppnår et mest mulig omforent resultat .

01-06SO4 bistå vannregionmyndigheten og vannområdene med miljøfaglig rådgiving i arbeidet med tiltaksanalyser i 2013. (Arbeidet ledes av vannregionmyndigheten som koordinerer prosessen).

Fylkesmannen skal som regional miljømyndighet:

01-06SO5 sørge for at miljøtiltak som FM har ansvar for å gjennomføre eller pålegge i pilotvannområdene blir iverksatt i perioden 2013-2015

01-06SO6 utrede/vurdere miljøtiltak innenfor sitt ansvarsområde som innspill til tiltaksanalyser i vannområdene

01-06SO7 Regulerte vassdrag: bistå DN i arbeidet med mer systematisk og målrettet oppfølging av naturforvaltningsvilkår i vannkraftkonsesjoner, og sikre at datainnhenting og tiltaksanalyser for prioriterte revisjoner tilpasses tidsplanen etter vannforskriften. Delta på arbeidsseminar med tema utvikling og strategi innen vassdragsforvaltningen for miljøforvaltningen.

01-06SO8 Fiskepassasjer: utarbeide oversikt over vassdrag med elvekraftverk og dammer

hvor det er antatt tap og vandringsproblemer for nedvandrende innlandsfisk, og hvor dette ikke er et nevneverdig problem.

01-06SO9 melde inn behov for nye virkemidler eller behov for styrking av eksisterende virkemidler/regelverk innen miljøforvaltningens ansvarsområde som er nødvendige for å nå målene i vannforvaltningsplanene

DN og Klif vil gi utfyllende opplysninger og nærmere spesifisering av oppdragene i brev og fagsamlinger.

Se også eget dokument: [fylkesspesifikke oppdrag](#)

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

- Aktuelle norske og europeiske veiledere for vannforskriften og vanddirektivet er tilgjengelig på [Vannportalen](#).
- OEDs [retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer](#) (Y-0116 B, mai 2012).
- Forvaltningsplaner for Havområdene: [Miljøverndepartementets side](#).

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Mulig tilleggsfinansiering over kap. 1400, 1410 og/eller 1427.

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- utføre oppgaver og saksbehandling i tråd med målene i og i henhold til lakse- og innlandsfiskekloven, naturmangfoldloven med tilhørende forskrifter, og vannforskriften, herunder følge opp oppsynsarbeidet
- bistå i arbeidet med å ivareta et godt kunnskapsgrunnlag for forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk (bl.a. fangststatistikk, lakseregisteret, kategorisering NLV/NLF programmet, midtveisevaluering, informasjon til VRL)
- følge opp rutiner for fordeling av tilskuddsmidler fra Statens fiskefond, herunder obligatorisk bruk av elektronisk søknadssenter
- bistå i arbeidet med oppfølging av handlingsplanen for bekjempelse av *G. salaris* i norske vassdrag og ha beredskap i tilfelle *G. salaris* blir påvist i nye vassdrag
- ivareta egne oppgaver og samarbeide med FK om innlandsfiskeforvaltning
- Aktuelle fylker (ØF, OA, HE, OP, BU, VE, TE, AA, VA, RO, HO, SF) skal sørge for gjennomføring og overvåking av kalking i lokale kalkingsprosjekter. Alle kalkede lokaliteter skal ha etterprøvbare vannkjemiske og/eller biologiske mål som overvåkingsresultatene hvert år skal vurderes opp mot. Kalkmengdene må vurderes og evt. justeres årlig med bakgrunn i resultatene fra overvåkingen. Forsøksvis kalkavslutning skal gjennomføres i de fylker hvor det foreligger anbefalinger om dette. Data fra overvåkingen skal registreres i vannmiljøsystemet.
- aktuelle fylker (SF, HO, RO, VA, AA) skal i samarbeid med DN sørge for en mest mulig optimal kalking i kalkede laksevassdrag i forhold til de vannkjemiske og biologiske mål som er satt for de enkelte vassdragene, herunder vurdere og følge opp anbefalinger fra tiltaksovervåkingen

- FM skal gjennom Bestillingsdialogen med SNO lokalt drøfte faglige prioriteringer og forventninger knyttet til planleggingen av lakseoppsynet

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO10 bistå DN i arbeidet med revisjon av fiskereguleringene etter nærmere spesifisering
01-06SO11 registrere kalkforbruk i ny kalkingsdatabase, og kvalitetssikre de data som er overført fra vanninfodatabasen

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag.](#)

Rapportering

01-06RA1 sende kopi til DN av alle frarådinge som gis etter akvakulturlovens § 15 bokstav b og c og § 16 bokstav d, om ”verneinteresser som ikke omfattes av § 15 bokstav b og c og § 16”. FM skal også sende DN kopi av fylkeskommunens avgjørelse i samme sak innen 31.12.

Akvakultur

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- ivareta villfiskinteressene i tråd med naturmangfoldloven og lakse- og innlandsfiskeloven ved behandling av akvakultursaker. Holde seg oppdatert om situasjonen i fylket, herunder sende kopi til DN av alle saker der FM fraråder endringer eller tillatelse, følge opp hvordan FK behandler FMs frarådinge og sende rapport til DN om hvor mange saker FM behandler totalt i løpet av 2013.
- Alle utenom FM i OP og HE skal kartlegge vassdrag hvor det, i forbindelse med settefiskanlegg/kultiveringsanlegg, er bygget fiskesperrer som hindrer den frie gangen til anadrom fisk. Nærmere beskrivelse av oppdraget vil komme i brev fra DN.
- Alle utenom FM i OP og HE skal lage en plan for hvor endringer i akvakulturvirksomhet kan tillates eller frarådes med hensyn til anadrom fisk. Nærmere beskrivelse av oppdraget vil komme i brev fra DN.
- Avgjøre søknader om akvakultur etter forurensningsloven. Herunder å påse at vannforekomstens samlede belastning og effekter på økosystemet blir vurdert ved behandling av søknader om akvakultur (jf bl a vannforskriftens §§ 4-7 og § 12.) I tillegg viser vi til oppdatert veileder om Fylkesmannens behandling av oppdrettsaker. Fylkesmannen skal alltid utøve faglig skjønn i endelig vurdering av søknad.
- vurdere behov for krav om supplerende overvåking/undersøkelser i lys av forurensningslovens § 51 og vannforskriften § 18 om overvåking.
- Alle utenom FM i OP og HE skal melde fra til DN når de får inn melding om mistanke om urapportert rømming

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO12 sørge for at alle akvakulturanlegg blir plassert i risikoklasse og vurdere endring av risikoklasse for eksisterende anlegg, etter nærmere retningslinje på FM-nett.
01-06SO13 vurdere behov for oppdatering og eventuelt endring av tillatelser etter

forurensningsloven til oppdrettsvirksomhet for å sikre tilfredsstillende beskyttelse av vannforekomstene, etter ny mal for utslippstillatelse til akvakulturanlegg, når denne er klar.

Se også resultatområde 12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon.

Bakgrunnsinformasjon

Lover og forskrifter

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (LOV-1981-03-13-6).

Retningslinjer

- Fellesinstruks om forvaltning av reglene om miljøundersøkelser og overvåkning i drifts- og tildelingsforskriftene som trådte i kraft 25. mai 2005. Instruksen er under revidering.

Veiledere

- Fylkesmannens behandling av oppdrettsaker – oppdatert veileder 99:04
- Faktaark – risikoklasser
- Veiledning i bruk av vannforskriften i saksbehandling etter forurensningsloven

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Avløp

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- avgjøre søknader om utslipp av kommunalt avløpsvann i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 14 og retningslinje TA-2237/2007 om sanitært og kommunalt avløpsvann, og naturmangfoldloven
- veilede kommunen som forurensningsmyndighet i bruk av forurensningsforskriften kapittel 11, 12, 13, 15, 15A og 16
- avgjøre klager på kommunale vedtak fattet i medhold av forurensningsforskriften kapittel 13 og 15A
- samarbeide med de fylkeskommuner som er vannregionmyndighet for å sikre at tiltak mot overgjødning og nedslamming er tilstrekkelig innarbeidet i forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer som følger av gjennomføringen av vannforskriften
- besvare henvendelser innen avløpsområdet og sørge for god kommunikasjon med kommunene og industrien når industrivirksomhet skal koble seg til kommunalt nett

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO14 identifisere avløpsrenseanlegg etter forurensningsforskriftens kap. 14, som ikke overholder rensekravene, inkludert overløpsdrift, og stille krav til disse som sikrer tilstrekkelig god og stabil rensing

Rapportering

01-06RA2 rapportere i foreløpig årsrapport om status for innføring av kravet til akkreditert prøvetaking, herunder antall avvik og eventuelle pålegg om utbedring

01-06RA3 rapportere i foreløpig årsrapport om status for ferdigstillelse av primærrenseanlegg innen 31. desember 2015

Se også resultatområde 12.3 [Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon](#) og eget dokument [Fylkesspesifikke oppdrag](#).

Bakgrunnsinformasjon

Forskrifter

- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), del 4 Avløp
- Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav (gjødselvarerforskriften)

Veiledere

- [Veiledning for å tolke og bruke analyseresultater av miljøgifter i avløpsvann](#)
- [www.klif.no/veiledere avløp](http://www.klif.no/veiledere_avlop)
- [TA-2419 Klimatilpassingar – rettleiing om moglege tiltak i avløpsanlegg](#)

Annet

- Årlige avløpsdata fra KOSTRA-rapporteringen (excelfil fra SSB)

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Viltforvaltning

Faste oppgaver

Fylkesmannens oppgaver på viltforvaltning omfatter ved ikrafttredelse av forvaltningsreformen fra og med 2010 primært arter som ikke er høstbare, og Fylkesmannen skal etter dette

- ivareta rollen som klageinstans for kommunale vedtak i saker som omfatter aktuelle høstbare arter
- behandle saker etter viltloven og naturmangfoldloven med tilhørende forskrifter
- ivareta hensynet til viltets leveområder i arealplanleggingen og gjennom bruk av innsigelse der det er nødvendig ut fra hensynet til viltet
- følge opp og veilede kommuner og andre om forskrift om fallvilt og preparantvirksomhet herunder nettbasert saksbehandlingsløsning for tildeling av fallvilt og merking og registrering av vilt

- behandle søknader om vilttiltak over kap 1425 post 71.3. Søknadene skal behandles i det elektroniske søknadssenteret iht. de frister som framgår av rundskriv T-1/2012

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510), unntatt moskusarbeidet (FMST) som finansieres særskilt.

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Forskrifter

- [Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond](#)

Annet

- [Artskart](#)
- [14.03.2003 nr. 349 Forskrift om innfangning og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål](#)
- [15.02.1999 nr. 0357 Forskrift om hold av vilt i fangenskap, oppdrett av vilt i innhegnet område, og om jakt på oppdrettet utsatt vilt.](#)
- [01.09.1997 nr. 1000 Forskrift om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon.](#)
- [2004.06.18 nr 0913](#): Forskrift om ivaretagelse av dødt vilt.

Rovviltforvaltning

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- arbeide for å sikre bestander av brunbjørn, jerv, ulv, gaupe og kongeørn i tråd med etablerte bestandsmål i regionen, jf. naturmangfoldloven og viltloven med tilhørende forskrifter, og innenfor denne rammen arbeide for at de skader som disse rovviltartene volder husdyr og tamrein blir minst mulig. FM skal sørge for en balansert og differensiert forvaltning. Arbeidet skal skje i tråd med føringer fra rovviltnemnda i den enkelte region.
- sørge for informasjon om skadeforebyggende og konfliktdempende tiltak til kommuner og brukere, herunder informere om regelverk og tilgjengelige standarder/tjenester og tilskuddsordninger, og iverksette tiltak. *Etter planen blir elektronisk søknad også obligatorisk for søknad om husdyrstatning i 2013.*
- videreføre arenaer for dialog, kommunikasjon og kunnskapsformidling for rovvilt i forhold til *berørte grupper*. FM skal bidra til kompetanseoppbygging knyttet til jakt og felling, kommunenes rolle og knyttet til forvaltningskompetansen hos rovviltnemndene. Arbeidet bør i størst mulig grad forankres i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt.
- forvalte kongeørn og betingede fellingstillatelser av brunbjørn, ulv, gaupe og jerv i forbindelse med skadesituasjoner, samt administrere kvotejakt på gaupe og lisensfelling på brunbjørn, ulv og jerv. Uavhengig av om søknad innvilges eller ikke, skal det være en rask behandling av skadefellingssøknader i beitesesongen. Andre saker skal også behandles så raskt at saken ikke mister aktualitet.
- fungere som faglig veileder og eventuelt sekretariat for regional rovviltnemnd
- gi innspill til og bidra til å videreutvikle regionale forvaltningsplaner for rovvilt

- behandle individuelle søknader om erstatning for husdyr og tamrein som blir drept eller skadet av rovvilt
- videreformidle rovviltobservasjoner til regional rovviltansvarlig i SNO
- samle prøver for kartlegging av bjørnebestanden via elgjegere, primært i områder med forekomst av binner. Eventuelt andre områder for innsamling avklares i samråd med DN. De aktuelle fylker må i henhold til særskilt instruks administrere denne innsamlingen. I tillegg skal FM bistå SNO ved særlige behov for målrettede innsamlinger i skadesituasjoner.
- innhente og rapportere kjent kunnskap om hekkeforekomst av kongeørn for bruk i det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt både i henhold til fastsatt skjema og elektronisk i Rovbase
- innen eget fylke/region bidra til en god samordning av landbruks-, dyrevern- og miljøvirkemidler på regionalt nivå slik at statlige virkemidler innen rovviltforvaltningen drar i samme retning

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Forskrifter

- [Forskrift av 18. mars 2005 nr 242: Forskrift om forvaltning av rovvilt.](#)
- [Forskrift av 4. mai 2001 nr 468: Forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt.](#)
- [Forskrift av 2. juli 1999 nr. 720: Forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt.](#)
- Forskrift av 1. januar 2013 nr. 3: Forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak.

Annet

- [St. meld Nr 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#)
- [Innst. S. Nr. 174 \(2003-2004\) Om rovvilt i norsk natur](#) .
- Representantforslag 163 S (2010-2011) om endringer i forvaltningen av rovvilt
- Retningslinjer til forskrift av 4. mai 2001 om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt.
- Retningslinjer til forskrift av 2. juli 1999 om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt.
- www.rovviltportalen.no
- [Fellingsinstruksen](#)

Rapportering

01-06RA4 DN skal fortløpende orienteres om felling som iverksettes av FM ved at vedtakene legges ut på etablert Share-point løsning.

01-06RA5 Oppdatering av Rovbasen: Innsamlede data på DNA prøver søknader om erstatning for tamrein og sau, opplysninger om avgang av rovdyr som felles eller dør på annet vis m.m. legges inn fortløpende. Fylkesmannen er ansvarlig for at Rovbasen holdes fortløpende oppdatert på døde rovdyr under lisensfelling og kvotejakt.

Skogvern

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- bidra til gjennomføring av frivillig vern-prosesser med sikte på å fange opp prioriterte lokaliteter, herunder gjennomføring av formell verneplanprosess inkl. tilrådingen innen 01.08.13. Arbeidet skal gjennomføres i tråd med Stortingets behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) og iht. naturmangfoldloven §§ 41-45 og DN-håndbok 17-2001 Revidert 2010 *Områdevern og forvaltning*. For arbeidet med frivillig vern av skog skal DNs retningslinjer for saksbehandling ved frivillig vern av skog av 25.11.2006 følges.
- gjennomføre verneplanprosesser for utvalgte områder på Statskog SFs og OVFs eiendommer og sende tilråding om vern til DN
- bidra med faglige vurderinger i forbindelse med erstatningsoppgjør og makeskifte
- bistå i forbindelse med systematiske kartlegginger av prioriterte skogtyper
- gi innspill til skogeierforeningene om områder som bør prioriteres i arbeidet med å få fram tilbud om frivillig vern. Kan gjelde både utvidelse av eksisterende reservater/verneområder og andre prioriterte skogområder, inkludert prioriterte skogtyper (blant annet bekkeløfter og edellauvskog).

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#).

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Mulig tilleggsfinansiering over kap 1427.

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Retningslinjer

- [Retningslinjer for levering av data om verneområder på SOSI-format til Naturbase.](#)
- Retningslinjer for saksbehandling ved frivillig vern av skog.

Annet

- [Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA Rapport 535, 2010.](#)
- [Naturfaglig evaluering av Frivillig vern-områder. NINA Rapport 534, 2010.](#)
- [Frivillig vern av skog – evaluering av arbeidsformen. NIBR/NINA 2010.](#)
- [Evaluering av skogvernet i Norge. NINA Fagrapport 54, 2002.](#)
- [Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. NINA Oppdragsmelding 769 .](#)

Forvaltning og naturoppsyn i verna områder herunder nasjonalparker

I områder der det ansettes nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) vil denne fungere som sekretær for nasjonalpark-/verneområdestyret. I disse områdene skal Fylkesmannen ha en tett dialog med nasjonalpark-/verneområdestyret gjennom nasjonalpark-/verneområdeforvalteren.

I områder der nasjonalpark-/verneområdeforvalter av ulik grunn får langtidsfravær fra arbeidet skal fylkesmannen tre inn som sekretær for nasjonalpark-/verneområdestyret.

Arbeidet med forvaltningsplaner er i ulike faser i de ulike verneområdene. I de verneområdene der arbeidet med forvaltningsplan skal startes opp eller er i prosess, er Fylkesmannen ansvarlig for arbeidet inntil nasjonalpark-/verneområdestyret er konstituert.

Fylkesmannen fungerer som sekretariat inntil nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er ansatt og denne overtar som sekretariat for nasjonalparkstyret.

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- forvalte verneområder som de har ansvaret for i tråd med naturmangfoldloven, verneforskrift inkl. verneformål og etter retningslinjene i [DN-håndbok 17-2001 Områdevern og forvaltning, Revidert september 2010](#), herunder revidert rundskriv om *Forvaltning av verneforskrifter* utsendt i brev fra DN 23.11.09
- gjennomføre bestillingsdialog med SNO, i tråd med føringsdokumenter og innen gitte frister
- utarbeide forvaltnings- og skjøtelsesplaner med bevaringsmål for verneområder hvor det er kritisk å få på plass planer, innenfor rammen av tildelte midler. Det vises til maler for fastsetting av bevaringsmål for naturtyper, og gode eksempler i allerede vedtatte forvaltningsplaner. Prioriterte områder og budsjettbehov for påfølgende år skal meldes inn som del av bestillingsdialogen med SNO.
- utføre oppgaver og saksbehandling i tråd med målene i vannforskriften (Se også kapitlet om helhetlig vannforvaltning)
- følge opp og bidra aktivt til gjennomføring av ny forvaltningsordning for nasjonalparker og andre større verneområder, samt vilkår for delegering for øvrige kommuner som har fått delegert forvaltningsansvaret for verneområder. Det innebærer bl.a. å bistå med kompetansedeling, rådgivning og opplæring, gyldighetsvurdere vedtak, følge opp avtalte rapporteringsrutiner med nasjonalpark-/verneområdestyrene/kommunene, og å ivareta kommunene i bestillingsdialogen etter gitte retningslinjer. Videre bistå med å synliggjøre behov for kartlegging og overvåking i de aktuelle områdene, løpende oppdatere kart- og egenskapsdata for verneområder i Naturbase, herunder grad av truethet, behov for forvaltningsplaner og tiltak i verneområder (jf. tidligere oppdrag om oppdatering av skjema med oversikt over verneområder). Se også kap 12.3.
- bistå nasjonalpark-/verneområdestyrene/kommuner som har fått delegert forvaltningsmyndighet i arbeidet med å oppdatere Naturbase
- bistå DN med faglige vurderinger i forbindelse med erstatningsoppgjør for verneområder
- ta i bruk miljøforvaltningens grafiske profil i informasjonsprodukter knyttet til verneområder
- ha dialog med nasjonalparksentrene i fylket for å bidra til at de på en best mulig måte oppfyller miljøforvaltningens intensjoner med hensyn til drift og videreutvikling i tråd med dokumentet Rapport 2005-1 "Policy og retningslinjer for miljøforvaltningens samarbeid med nasjonalparksentrene"

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO15 bistå DN i arbeidet med å igangsette overvåkingsprogrammet for verneområder. DN vil invitere til regionale samlinger om arbeidet med forvaltning av verneområder, med særlig fokus på overvåking/oppfølging av bevaringsmål, i løpet av vinteren/våren 2013
01-06SO16 samle inn rapporteringsskjemaer fra kommuner som har delegert

forvaltningsmyndighet og videreformidle disse til DN innen 1. april,
01-06SO17 delta aktivt i forbindelse med verdiskapningsprogrammet ”Naturarven som verdiskaper”, bistå i utvikling av prosjekter og delta i styringsgruppen for utvalgte prosjekter, jf programplan

01-06SO18 bidra i arbeidet med opplæring og rådgivning knyttet til naturmangfoldloven, herunder ha et særskilt ansvar for opplæring av kommuner og fylkeskommuner

01-06SO19 på forespørsel fra DN bistå i forbindelse med basisinventering av norske verneområder, samt bistå DN med å kvalitetssikre basiskartleggingsdata, jf. også fylkesspesifikke oppdrag

01-06SO20 bistå DN i å kvalitetssikre og etablere data for verneområder i en oppgradert versjon av Naturbase som lanseres i 2013

01-06SO21 i samarbeid med DN og SNO, bidra i arbeidet med planlegging og opplæring av nye nasjonalpark-/verneområdestyrer som er konstituert

01-06SO22 etter nærmere oppdrag fra DN, oversende oppdatert oversikt over verneområder som har forvaltnings- og/eller skjøtselsplan, samt oversikt med prioritering og fremdriftsplan for områdene som mangler plan

01-06SO23 etter nærmere drøfting med DN bidra i den videre oppfølgingen av arbeid med utvidelse av vernegrensene for prioriterte Ramsar-områder

Utvalgte fylkesmenn vil få i oppdrag å bistå DN i en testfase av Miljøvedtaksregisteret før registeret blir endelig etablert.

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag.](#)

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Mulig tilleggsfinansiering over kap 1427.

Tiltak i verneområder finansieres over kap 1426.

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Stortingsmeldinger

- St. meld. nr. 62 (1991-92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge.

Retningslinjer

- [Retningslinjer for levering av data om verneområder på SOSI-format til Naturbase.](#)
- Inngrepsfri natur- kartinnsyn: <http://dnweb12.dirnat.no/inon/>

Veiledere

- [DN-Håndbok 17-2001 Områdevern og forvaltning.](#)
- [Direktoratets rundskriv Forvaltning av verneforskrifter.](#)
- [Miljøverndepartementets veileder Naturmangfoldloven kapittel II.](#)
- [Ramsarkonvensjonens håndbøker \(på engelsk\), bl.a. om forvaltning av Ramsarområder.](#)
- [Kvalitetssikringsinstruks for verneområder .](#)

- Notat: «Opplegg for gjennomføring av bestillingsdialog mellom FM/ nasjonalpark-/verneområdestyrer og SNO for 2013»
- [DN Notat 2007-1 Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder.](#)

Annet

- [CBDs temasider om områdevern.](#)

Rapportering

Fylkesmannen skal:

01-06 RA6 oversende kopi av alle dispensasjoner til DN og lokalt SNO

01-06 RA7 rapportere fremdriftsstatus samt økonomisk forbruk på tiltak finansiert over kap 1426 ifm endelig årsrapport. Eget rapporteringsskjema sendes ut i sammen med det generelle oppdraget for rapportering

01-06 RA8 ved behov orientere DN om forhold av betydning for den økologiske tilstanden i norske Ramsar-områder, jf. forpliktelsene i artikkel 3.2 i Ramsarkonvensjonen. Det skal rapporteres på et tidligst mulig tidspunkt om den økologiske tilstanden av et våtmarksområde på Ramsar-listen "har endret seg, er i ferd med å endres, eller antas å ville endre seg som følge av teknologiske tiltak, forurensning eller andre menneskelige inngrep".

Forvaltning av villrein

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- arbeide for at villreinens leveområder ikke blir ytterligere redusert som følge av irreversible arealinngrep, og for at de negative effektene av menneskelige forstyrrelser i forhold til villreinens leveområder begrenses.
- de aktuelle FM (VA, TE, BU, SF, MR, OP, ST, HE) skal i samarbeid med Norsk Villreinsenter veilede villreinnemndene og villreinutvalgene,
- veilede fylkeskommuner og kommuner om hvordan hensyn til villrein skal ivaretas i arealplanleggingen
- de aktuelle FM (VA, TE, BU, SF, MR, OP, ST, HE) skal på vegne av aktuell villreinnemnd drive økonomiforvaltning av tilbakeførte fellingsavgiftsmidler til tiltak i villreinområdene (1425.71.2), samt forvalte midler til drift av nemndene (1425.01)
- Berørte FM skal sikre at villreinnemndene benytter Hjorteviltregisteret for administrative opplysninger knyttet til bestandsforvaltning og forvaltning av forvaltningsstrukturer (vald/jaktfelt/rapporter) og som primærdatakilde for all hjorteviltstatistikk

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO24 Fylkesmannen i OP, HE, ST, MR, BU, SF, AA, VA, TE, RO, HO skal delta aktivt i arbeidet med regionale planer for de nasjonale villreinområder, herunder rullering og oppfølging av handlingsprogram knyttet til planene.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

- www.hjortevilt.no (Hjorteviltportalen og Hjorteviltregisteret)
- www.villrein.no

Forskrifter

- Forskrift om forvaltning av hjortevilt
- [Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst](#)

Kulturlandskap

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- delta og bidra på samarbeidsarenaer med landbruksmyndighetene, kulturminnemyndighetene og Sametinget som berører felles ansvar for kulturlandskap, særlig knyttet til målretting, utvikling, oppfølging og rapportering av ordninger knyttet til de regionale miljøprogrammene, RMP, og SMIL, og i forbindelse med tiltak av betydning for kulturlandskap.
- i samarbeid med landbruks- og kulturminnemyndighetene videreføre arbeidet med "Utvalgte kulturlandskap i jordbruket", samt bidra til at verdiene i de høyest prioriterte kulturlandskapene i Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap og kartlagte, stedfestede naturtyper i kulturlandskapet som er svært viktige og viktige for biologisk mangfold (A- og B-områder) ivaretas, gjennom forvaltnings- og skjøttsplaner og samordning av tiltak/tiltaksmidler. Det er spesielt viktig å ha fokus på utarbeiding av skjøttsplaner som skal bidra til at biologisk mangfold ivaretas.
- sørge for fortløpende oppdatering av naturtyper, utvalgte kulturlandskap og kulturlandskapsmodulen i Naturbase

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO25 sammen med landbruks- og kulturminnemyndighetene bidra til at eksisterende Utvalgte kulturlandskap som ikke er lagt inn i Naturbase blir lagt inn med kart og områdebeskrivelse, samt bidra ved eventuelle valg og oppfølging av nye områder i "Utvalgte kulturlandskap i jordbruket"

01-06SO26 foreta en kvalitetskontroll av lokaliteter av naturtypene kystlynghei, høstingsskog og naturbeitemark i Naturbase etter nærmere dialog med DN

01-06SO27 bidra i evaluering av Utvalgte kulturlandskap

01-06SO28 bistå DN i arbeidet med gjennomgang av og omstrukturere kulturlandskapsmodulen i Naturbase

01-06SO29 gi en oversikt over arbeidet med biologisk mangfold i de utvalgte kulturlandskapene på forespørsel fra sekretariatet.

01-06SO30 sørge for at de supplerende kartleggingene av verdifulle kulturlandskap blir lagt inn i Naturbase dersom dette ikke allerede er utført.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
Mulig tilleggsfinansiering over kap 1427.

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Veiledere

- [Bioforsk 2011. Bondens kulturmarksflora for Østlandet](#)
- [Bioforsk 2011. Bondens kulturmarksflora for Sørlandet.](#)
- [Bioforsk 2008. Bondens kulturmarksflora for Midt-Norge.](#)
- [Norderhaug, A, m.fl. \(red.\) 1999. Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. Oslo. Norderhaug, A, m.fl. \(red.\) 1999. Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. Oslo. Norderhaug, A, m.fl. \(red.\) 1999. Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. Oslo.](#)

Annet

- LMD 2012.
- [LMD 2008. Landbruks- og matdepartementets miljøstrategi 2008-2015](#)
- Fagrunnlag med handlingsplan høstingsskoger (upubl. 2011)
- Fagrunnlag med handlingsplan kystlynghei (upubl. 2011)
- [Handlingsplan for slåttemark, DN-rapport 2009-6](#)
- Utredninger vedrørende supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark ligger [her](#) og gjelder::
- Møre og Romsdal og Oppdal, DN-Utredning 2008-1
- Sogn og Fjordane, DN-Utredning 2008-6
- Vest – og Aust-Agder, DN-Utredning 2008-4
- Buskerud, DN-Utredning 2008-3
- Rogaland, DN-Utredning 2007-4
- Hordaland, DN-utredning 2009-1
- Vestfold, DN-utredning 5-2010
- Oslo-Akershus, DN-utredning 6-2010
- [Midt-Norge, NTNU Vitensk.mus. Rapp.bot.Ser. 2006-3.](#)
- [SLF, DN, RA rapport 2007 og tilråding 2008. Utvalgte kulturlandskap i jordbruket.](#)
- [MD 2007. Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter](#)
- [DN og RA 2005. Strategi for arbeidet med landskap.](#)
- DN 2005. Plattform for DNs arbeid med kulturlandskap. TE 1126 (upub).
- www.kulturlandskapsnet.no
- [WMS-tjeneste i naturbasen; kulturlandskap og naturtyper i kulturlandskap](#)
- [Om kulturlandskap på www.dirnat.no](#)
- <http://www.miljostatus.no/Tema/Naturmangfold/Arealbruk/Kulturlandskap/>

Rapportering

01-06RA9 Fylkesmannen skal rapportere over status til områdene i Nasjonal registrering, i samråd med landbruksavdeling og regional kulturminneforvaltning i forbindelse med årlig rapportering til DN.

Motorferdsel i utmark

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- bidra til å avgrense motorferdsel i utmark og vassdrag med sikte på å minimalisere påvirkningen på naturmiljø og friluftsliv gjennom å:
- veilede og følge opp, og foreta kontroll med kommunenes praktisering av motorferdsellovgivningen
- utøve saksbehandling etter lov om motorferdsel med forskrifter
- utøve lovlighetskontroll i forhold til de dispensasjonsvedtak som fattes om motorferdsel
- i veiledning av kommunene bidra til en dispensasjonspraksis slik at den enkelte dispensasjon er kontrollerbar i felt, og at kopi av dispensasjoner sendes politiet, SNO lokalt og andre lokale oppsynsaktører der dette er aktuelt
- ha spesiell fokus på å begrense motorferdsel på barmark (utmark) gjennom aktiv forebyggende bruk av media og andre informasjonskanaler, samt god informasjonsutveksling og samarbeid med SNO lokalt
- bistå i arbeidet med å veilede kommunene i ny vannscooterforskrift, samt gi innspill til tilsynsmyndigheten om aktuelle områder for kontroll.

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO31 på forespørsel fra DN bistå med utvikling av informasjonsmateriell og formidling til kommunene om revisjon av regelverk for motorferdsel i utmark

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Lover

- [Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag](#)
- [Lov om fritids- og småbåter.](#)
- [Lov om vassdrag og grunnvann \(vannressursloven\).](#)
- [Vegtrafikkloven](#)

Forskrifter

- [FOR 1988-05-15 nr 356: Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag.](#)
- [FOR 1988-03-14 nr 225: Forskrift om bruk av kommunens myndighet etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag - forbud mot helikopterskiing og liknende.](#)
- [FOR 2005-11-07 nr. 1264: Forskrift om tillatelse til bruk av beltebil.](#)
- FOR-1989-07-28 nr. 749: [Forskrift om bruk av motorkjøretøy på barmark langs tradisjonelle ferdelsårer i Finnmark.](#)
- FOR-1979-09-21 nr. 07: [Forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn.](#)

- [FOR 2001-12-14 nr 1411: Forskrift om forbud mot bruk av beltemotorsykel \(snøscooter\) på offentlig veg](#)
- [FOR 2001-12-14 nr 1412: Forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg ikke åpen for alminnelig ferdsel.](#)
- [FOR -2012-06-22 nr. 567: Forskrift om bruk av vannscootere og lignende](#)

Veiledere

- [Miljøverndepartementets rundskriv - T-1/96 Motorferdsel i utmark](#)
- [Rundskriv T6/09 Om endringer i Nasjonal forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og islagte vassdrag](#)

Forslag til nytt regelverk

- www.dirnat.no/motorferdsel

Arbeid med og forvaltning av utvalgte naturtyper (UN) , prioriterte arter (PA) og trua arter

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- utføre lovpålagte oppgaver i arbeidet med “prioriterte arter” og “utvalgte naturtyper” samt informere berørte rettighetshavere
- bidra aktivt på sharepointsiden «trua arter og naturtyper» med bl a informasjon
- bidra til utarbeidelse av faggrunnlag for aktuelle kandidater til prioriterte arter og utvalgte naturtyper, følge opp vedtatte handlingsplaner, herunder fastsette økologiske funksjonsområder for prioriterte arter der slike bestemmelser er gitt i evt. forskrift, og sørge for innleggelse/kvalitetssikring av områdene i Naturbase
- Fylkesmenn med koordineringsansvar for gjennomføring av handlingsplan for trua arter eller -naturtyper skal koordinere aktivitetene som skisseres i handlingsplanen, herunder bl a kartlegging, bevaringstiltak, mv». Fylkesmannen må sørge for å følge opp aktuelle tiltak også i handlingsplaner hvor embetet ikke har koordinerende rolle.
- vurdere om det er formålstjenlig å involvere SNO lokalt i oppfølgingen av handlingsplanene gjennom formalisert bestilling av SNO innsats knyttet til kartlegging, overvåkning og tiltak i henhold til handlingsplanene, jf egen prosedyre for bestilling av SNO-ressurser
- utføre oppgaver og saksbehandling i tråd med målene i vannforskriften (Se også kapitlet om helhetlig vannforvaltning)
- koordinere arbeidet i Skjøtselsgruppene for kulturmark på fylkesnivå under handlingsplan for slåttemark og slåttemyr, kystlynghei og høstingsskog og følge opp disse
- sørge for samordning av økonomiske virkemidler til skjøtsel og tiltak både mellom midler til UN og PA og verneområder og mellom disse og landbrukets midler
- behandle søknader om tilskudd til tiltak for Prioriterte arter og Utvalgte naturtyper over kap 1427 post 82, og sørge for at tilskuddsmidlene blir utbetalt. Søknadene skal behandles i det elektroniske søknadssenteret iht de retningslinjer og frister som framgår av rundskriv T-1/2012.

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO32 bidra til at hovedtrekk i den (reviderte) nasjonale handlingsplanen for fjellrev gjøres kjent i berørte kommuner

Se eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#).

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)
Mulig tilleggsfinansiering over kap 1427.

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

Forskrifter

- [Forskrift av 13. juli 2001 om ferskvannskreps](#)
- [Forskrift av 30. desember 1992 om fangst av elveperlemusling](#)
- [FOR-2011-05-13-512 om Utvalgte naturtyper](#)
- [FOR-2011-05-20-525 om Prioriterte arter.](#)

Annet

- [Norsk rødliste 2010](#)
- [www.dirnat.no med oversikt og lenker til handlingsplaner for trua arter](#)
- [Liste over freda arter etter Naturvernloven](#)
- Innlegg etc. fra seminar i Trondheim 28.-29. feb 2012
- Prosedyre for bestilling av SNO-ressurser ifm PA/UN.

Fremmede organismer

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- ta initiativ til tiltak mot fremmede skadelige organismer med utgangspunkt i tre-trinnstilnærmingen i Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter, herunder i prioritert rekkefølge; forebyggende tiltak med særlig fokus på informasjon, utryddelsestiltak og tiltak for å begrense spredning eller skade.
- samordne planlegging og iverksetting av tiltak mot fremmede organismer i og utenfor verneområder. I verneområder prioriteres tiltak mot fremmede arter som akutt truer viktige verneverdier. Igangsatte tiltak skal følges opp.
- følge opp Fylkesmannens koordinerende rolle overfor sektorer og den veiledende rollen overfor kommunene i henhold til *Tverrsektoriell nasjonal strategi*.
- behandle søknader etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Søknadsmateriell knyttet til forskriften skal være tilgjengelig fra Fylkesmannen sine nettsider.
- inkludere kartlegging og overvåking av fremmede organismer og tilhørende bekjempelsestiltak i forvaltningsplaner og som en del av det generelle skjøtselsarbeidet i verneområdene, og med mindre noe annet er spesifisert, registrere alle funn fra kartlegginger i Artsobservasjoner eller primærdata-baser som er tilgjengelige gjennom Artskart.

- innpasse arbeidet i gjennomføringen av vannforskriften, som skal være den felles paraplyen for all forvaltning av både økologi og kjemi i vannmiljøet (jamfør kapitelet om helhetlig vannforvaltning).

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

01-06SO33 påse at kommunene i fylket er informert om at forskrift om utsetting av utenlandske treslag fra og med 1. juli 2012 erstatter bestemmelser om utenlandske treslag i skogbrukslovens forskrift om bærekraftig skogbruk.

01-06SO34 melde inn prioriterte behov for midler til tiltak mot fremmede organismer. Prioriteringen vil legge grunnlag for det endelige fylkesspesifikke oppdrag for 2014. Det vil bli sendt ut et eget brev om dette.

01-06SO35 følge opp ev. oppdrag i forbindelse med, p.t. ikke vedtatte nasjonale handlingsplaner mot vasspest og smal vasspest og fremmede fiskearter

01-06SO36 i utvalgte fylker, basert på et prioriteringsgrunnlag utarbeidet av DN og SNO, lage en prioriteringsplan for bekjempelse av mink i verneområdene og i spredningskorridorer inn mot verneområder med sjøfugl. Nærmere retningslinjer, herunder krav til innhold og avgrensning av oppdraget vil bli gitt i eget brev fra DN.

01-06SO37 følge opp oppdrag i forbindelse med den vedtatte nasjonale handlingsplanen mot rynkerose, og påse at *all* kartleggingsdata av rynkerose er tilgjengeliggjort i Artskart.

Fylkesmannen kan også, i utvalgte fylker, bli gitt oppdrag fra DN om ytterligere tiltak mot rynkerose. Nærmere retningslinjer vil bli gitt i eget brev fra DN.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Mulig tilleggsfinansiering over kapittel 1426 og 1427.

Spesiell bakgrunnsinformasjon, (se også generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 01-06)

- [Konvensjonen om kontroll og behandling av ballastvann og sedimenter fra skip](#)
- [Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter](#) (MD 2007)
- [Fremmede arter i Norge med norsk svarteliste 2012](#)

Rapportering

- sende kopi til DN av samtlige vedtak fattet etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.

Resultatområde 07 Godt bymiljø

By- og stedsutvikling

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- følge opp RPR for samordnet areal- og transportplanlegging ved å delta i arbeidet med areal- og transportplaner, spesielt for byområder. Det skal legges særskilt vekt på et bærekraftig utbyggingsmønster med rett lokalisering av ulike virksomheter med vekt på reduksjon av energi- og transportbehovet og tilrettelegging for bruk av miljøvennlig fornybar energi, blant annet ved fortetting og transformasjon ved kollektivknutepunkter. Fylkesmannen kan også motivere og veilede mht innføring av virkemidler for å øke bruken av kollektivtransport, blant annet gjennom maksimale parkeringsnormer og økonomiske virkemidler som bidrar til å redusere bilbruk.
- bidra til en tilstrekkelig boligbygging
- bidra i arbeidet med regionale planer i de største byområdene
- påse at det i byområdene blir tilstrekkelig med gode utearealer, jf RPR og tilhørende veileder om barn og unges interesser i planleggingen
- påse at fortetting skjer med kvalitet, i forhold til grønnstruktur, naturmangfold, uterom, landskap, helsevirkninger mv.
- bidra tidlig inn i by- og stedsutviklingsprosesser i sin region for med egen fagkompetanse, formidle nasjonal politikk og se til at alle relevante regionale statsetater deltar
- bidra i arbeidet med Framtidens byer i forhold til den enkelte by og de respektive regioner. Dette gjelder særlig i arbeidet med areal- og transportplanlegging og tilpasning til klimaendringer.
- bidra til at planlagt avhending av statlig eiendom og plasseringen av statlige nybygg er i samsvar med en bærekraftig by- og tettstedsutvikling.

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal

07SO1 bidra inn i arbeidet med regionale og kommunale planer i byområdene , herunder også en tilstrekkelig boligbygging (OA, RO,HO, S-T) – se også eget brev av 14.02.13.

07SO2 bidra med sin kompetanse inn i prosjektet Fremtidens byer.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Tilleggsfinansiering over kap. 1400, post 21 til OA, RO, HO, og ST (1 mill. kr hver).

Resultatområde 08 Aktivt friluftsliv

Ivaretagelse av attraktive friluftslivsområder

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- medvirke til at friluftslivsverdier og allemannsretten ivaretas i plan- og enkeltsaker etter plan- og bygningsloven iht til sektoransvaret for friluftslivet, og om nødvendig fremme innsigelse til kommunale planer som ikke er i samsvar med nasjonal politikk
- motivere kommunene til å gjennomføre vedtatte planer for grønnstruktur og markaområdene
- stadfeste atferdsregler etter friluftsloven

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Fylkesmannen som grunneier/rettighetshaver på vegne av staten i de statlig sikrede friluftsområdene

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- gi uttalelser til DN i saker som skal avgjøres av DN
- ivareta statens interesser i kart- og delingsforretninger, plansaker, jordskiftesaker, som nabo og ved ulovligheter på statens eiendom
- bistå DN i arbeidet med å kvalitetssikre og supplere manglende kartdata til de statlig sikra friluftslivsområdene i Naturbasen
- avgjøre søknader om midlertidig omdisponering inntil 10 år
- på vegne av staten som grunneier eller rettighetshaver, godkjenne alle forvaltningsplaner med tiltaksplan for tilrettelegging. Dette vil være en kontroll med at foreslåtte tiltak er i tråd med intensjonene for sikringen og der staten er eier gis dermed grunneiers aksept for at planlagte tiltak kan gjennomføres.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftslivsområdene

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- i aktuelle fylker i Sør-Norge er det ønskelig at Fylkesmannen bidrar til videre utvikling av Skjærgårdstjenesten, gjennom utbetaling av driftsmidler, som faglig premissgiver og gjennom deltakelse i etablerte samarbeidsfora
- i ØF, OA, VE, TE, AA, VA og HO behandle søknader om driftsmidler til Skjærgårdstjenesten og utbetale dette til driftsområdene innen 15.mars.

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal

08S01 i ØF, OA, BU, VE, TE, AA, VA, RO og HO bidra til en positiv utvikling mht fortsatt integrering av naturoppsyn i Skjærgårdstjenestens daglige drift

08S02 i ØF, OA, BU, VE, TE, AA, VA, RO og HO etter nærmere avtale kunne bidra ifm oppfølging og gjennomføring av endringer som følger av evalueringen av Skjærgårdstjenesten

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Rapportering

08RA1 FM i Østfold, Oslo/Akershus, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og Hordaland skal innen 1.mai rapportere til SNO hvordan tildelte midler på kap 1426.32.1 er fordelt mellom driftsenhetene. Kopier av regnskap for 2012 skal følge rapporten.

Tilrettelegging for jakt og fiske

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:Fylkesmannen skal:Fylkesmannen skal:

- følge med på at det i fylket finnes tilstrekkelig antall instruktører for gjennomføring av jegerprøven, og i tilfelle underdekning underrette DN.
- drive informasjon om jegerprøven.
- som faglig overordnet den kommuneansvarlige for jegerprøven, kontrollere at jegerprøven gjennomføres i henhold til forskrift, studieplan og instruks.
- samordne kommunenes refusjon av utgifter til jegerprøven; motta kommunenes refusjonskrav for utgifter de har hatt ved gjennomføring av jegerprøven, sende samlet krav til DN, og refundere midlene tilbake innen 01.05

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Generell bakgrunnsinformasjon for resultatområde 08

Veiledere

- Rundskriv T 1381 Reguleringsplan Bebyggelsesplan
- Rundskriv T 1382
- [DN-håndbok 18 – 2001. Friluftsliv i konsekvensutredninger.](#)
- [DN-håndbok 20 – 2002. Juss i strandsonen](#)
- [DN-håndbok 23- Grønn by...arealplanlegging og grønnstruktur.](#)
- DN-håndbok 24 -Marka. Planlegging av by- og tettstedsnære naturområder.
- [DN-håndbok 25 – 2004 Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder](#)
- DN-håndbok nr. 30 – 2011Retningslinjer
- DN-håndbok nr. 30 – 2011 Forvaltning av statlig sikrede friluftslivsområder
- [DN-håndbok 26 – 2005 Kartlegging av ferdselhindre i strandsonen](#)
- Rundskriv mars 2002 "Om kommunal viltforvaltning"
- Rundskriv februar 2013 "Om utøvelse av jakt, felling og fangst"

Annet

- [St. Meld. Nr. 39 Friluftsliv](#)
- Klif/MD veileder T-1442 Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging kap 3.5

Retningslinjer

- [DNs kvalitetssikringsinstruks for leveranse av friluftslivsdatasett til naturbase](#)

Resultatområde 09 Giftfritt miljø

Resultatkrav

Fylkesmannen har viktige oppgaver i forbindelse med gjennomføringen av Regjeringens handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn, og i arbeidet for å nå nasjonale arbeidsmål for forurenset grunn, jfr. St. meld. nr. 14 (2006-2007) Sammen for et giftfritt miljø.

Fylkesmannen skal sørge for at det, der det er nødvendig, blir ryddet opp i forurensning på land og i sjø ved de prioriterte skipsverftene. I henhold til ansvarsfordeling avklart med Klif skal Fylkesmannen bistå Klif med å følge opp de 17 prioriterte områdene med forurenset sjøbunn.

Fylkesmannen skal også sørge for å gjennomføre tiltak i prioriterte lokaliteter med forurenset grunn, og sikre stans eller vesentlig reduksjon av spredning av miljøgifter fra forurenset grunn.

Arbeidet med forurenset grunn og sjøbunn er også viktig for å nå målene i vannforskriften om god kjemisk og økologisk tilstand

Det er fortsatt viktig å sikre etterlevelsen av nye krav fastsatt i avfallsforskriften kapittel 9 i tillatelser og pålegg om avslutning og etterdrift. I tillegg er det en viktig oppgave å regulere og følge opp andre avfallsanlegg for å sikre lik etterlevelse av hele avfallsregelverket for alle anlegg, og unngå uforsvarlige driftsforhold. Det er ventet flere nye oppgaver i forbindelser med endring av avfallsregelverket i 2014. Det blir derfor viktig å komme mest mulig ajour med de løpende oppgavene i 2013.

For øvrig er tilsynsarbeid for å redusere mengden farlig avfall på avveie og bevisstgjøre avfallsprodusentene om håndtering av eget avfall viktige oppgaver i 2013, og det må fortsatt jobbes med oppfølgingen av avfallsplaner for havner.

Sedimenter

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- innenfor eget myndighetsområde og der det er nødvendig, pålegge avbøtende tiltak for å hindre ny tilførsel av helse- og miljøfarlige stoffer til sjøbunnen, og spredning fra forurenset sjøbunn ved skipsverft og i de 17 prioriterte områdene, samt i andre områder hvor det er igangsatt sedimentoppryddingsprosjekter
- i saker der fylkesmannen ikke er forurensningsmyndighet, være pådriver og bidra lokalt til at handlingsplanen for opprydding i forurenset sjøbunn blir gjennomført i henhold til ansvarsfordeling avklart med Klif
- bidra til at det opprettes referansegruppe/styringsgruppe i de prioriterte områdene, og delta aktivt i disse. Referansegruppen/styringsgruppen bør også koordineres med referansegrupper opprettet i de enkelte vannområdene.
- sørge for at arbeidet med forurenset sjøbunn og forslag til avbøtende tiltak implementeres i Vannregionmyndighetens vannforvaltningsplaner etter krav i vannforskriften
- sørge for løpende oppdatering av databasen "Vannmiljø" med vann- og sedimentdata fra pålagte undersøkelser, tillatelser og overvåking innen eget myndighetsområde

- kontinuerlig vedlikeholde og oppdatere grunnforurensningsdatabasen (GFD) med data om forurenset grunn. Basert på oppdaterte data i GFD rapporteres fremdrift tertialvis til Klif.
- informere Klif om saker på sedimentområdet som kan forventes å bli kontroversiell eller få prinsipiell betydning
- avgjøre søknader om mudring og dumping, jf. forurensningsforskriften kapittel 22 mudring og dumping i sjø og vassdrag

Oppdrag spesielt for 2013

09SOIP følge opp arbeidet med prioriterte skipsverft. I henhold til Klifs fremdriftsplan skulle FM i løpet av 2010 pålegge skipsverft å utarbeide en tiltaksplan for opprydding i forurensningen på land. Disse påleggene skulle, etter planen, vært sendt innen utgangen av 2011. Arbeidet er forsinket. Fylkesmannen må sørge for fremdrift i arbeidet og pålegge nødvendige tiltak.

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#)

Rapportering

Fylkesmannen skal:

09RA1 rapportere elektronisk til Klif om mudring og dumping i sjø i henhold til rapporteringsmal innen 1. april 2013. Fylkesmannen skal fortløpende legge inn i Forurensning tillatelser til mudring og dumping, samt utfylling gitt med hjemmel i forurensningsloven, se RO 12.3 Forurensning, andre kulepunkt.

09RA2 rapportere elektronisk til Klif på status i arbeidet med prioriterte skipsverft. Rapportering skal skje tertialvis, og Klif vil i forkant av hvert tertial sende ut rapporteringsmal.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Forskrifter

- [Forskrift om begrensning av forurensning](#) (forurensningsforskriften), Kap 22 mudring og dumping

Veiledere

- [Forurenset sediment](#) - informasjonsark
- TA-2229/2007 Veileder for klassifisering av miljøkvalitet i fjorder- og kystfarvann
- TA-2960/2012 Veileder for håndtering av sedimenter
- TA-2803/2011 Bakgrunnsdokument til veiledere for risikovurdering
- TA-2683/2010 Generelle krav til innhold i en tiltaksplan for opprydding i forurensete sedimenter

Manual

- Handlingsplan

Retningslinjer

- Klifs sedimentbrev av 19.mai 2008
- TA-2802/2011 Veileder for risikovurdering av forurenset sediment
- TA-2624/2010 Retningslinjer for sjødeponier

Grunnforurensning

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- være en pådriver for at kommunene legger inn data fra bygge- og gravesaker i grunnforurensningsdatabasen slik at den holdes oppdatert
- avgjøre klager på kommunale vedtak fattet i medhold av forurensningsforskriften kapittel 2 opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider og veilede kommunal forurensningsmyndighet i bruk av kapittel 2.
- kontinuerlig vedlikeholde databasen Grunnforurensning for å sikre at allmennheten til enhver tid har oppdatert informasjon om de lokalitetene i matrikkelen som Fylkesmannen har ansvaret for innen delegerte bransjer
- behandle saker om undersøkelser og opprydding av grunnforurensning (i saker som ikke omfattes av forurensningsforskriftens kapittel 2), knyttet til deponier og innenfor industribransjer Fylkesmannen har ansvar for

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

09SO2 sikre framdriften i prioriterte grunnforurensningssaker embetet har ansvar for slik at nødvendige tiltak er gjennomført og sakene avsluttet i løpet av 2013. Oversikt over prioriterte saker ble sendt i brev til hvert fylke i september 2010.

09SO3 følge opp kommuneundersøkelsen i eget fylke og sikre at kommuner anvender regelverket på riktig måte. Det er spesielt på bygge- og grave saker etter forurensningsforskriften kap. 2 og registrering i Grunnforurensningsdatabasen kommunene skal veiledes.

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#)

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Forskrifter

- [Forskrift om begrensning av forurensning](#) (forurensningsforskriften), kapittel 2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

Veiledere

- [TA-1629](#) Risikovurdering av forurenset grunn. Veileder 99:01A

- [TA-2553](#) Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn
- [TA-2548](#) Veileder til forurensningsforskriften kapittel 2
- [TA-2549](#) Kommunens rolle
- [TA-2671](#) Registrering og vedlikehold av lokalitetsinformasjon i databasen Grunnforurensning (bokmål)
- [TA-2672](#) Registrering og vedlikehold av lokalitetsinformasjon i databasen Grunnforurensning (nynorsk)

Manual

- [System for prioritering av grunnforurensningssaker](#)

Retningslinjer

- Brev til FM om GF og matrikkelen: 24. august 2009 Spesifisering av embetsoppdrag om oppdatering og kvalitetssikring av lokaliteter i databasen Grunnforurensning.

Avfall og gjenvinning

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- avgjøre søknader om tillatelser til mottak/lagring/behandling av avfall (inkludert slam) og mottak/mellomlagring av farlig avfall
- særskilt følge opp avfallsforskriften kapittel 9 om deponering av avfall
- bistå med miljøfaglige råd til tollregionene i forbindelse med Toll- og avgiftsdirektoratets arbeid med sluttbehandlingsavgiften på avfall
- gi råd og veiledning, samt formidle myndighetenes avfallspolitikk til kommuner, avfallsselskaper og andre aktører
- informere kommunene om oppgaver og myndighet etter forurensningsloven, blant annet håndhevelse av forbudet mot ulovlig avfallshåndtering, se blant annet veiledning på Miljokommune.no

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

09SO4 videreføre arbeidet med å sikre at alle pukkverk som knuser kassert betong og tegl fra bygging og riving, får en tillatelse etter forurensningsloven til dette på grunn av den ekstra forurensningsfaren disse fraksjonene representerer med hensyn til miljøgifter med videre, selv om tillatelsen til pukkverksdrift trekkes tilbake jf. forurensningsforskriften kap. 24

09SO5 følge opp regelverket om avfallsplaner i havner, inkludert ta initiativ overfor havneansvarlige om utarbeidelse av avfallsplaner

09SO6 ha særlig fokus på sivevanns- og deponigasdata ved gjennomgang av egenkontrollrapportene som del av tilsynsaksjon (dokumentkontroll)

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#)

Se også resultatområde 12.3 [kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon](#)

Rapportering

Fylkesmannen skal:

09RA4 rapportere til Klif innen 1. mars antall tillatelser til brenning av rivningstrevirke som er gitt og hvilke rammer som er satt i disse, pr epost til rvh@klif.no.

09RA5 rapportere til Klif innen 1. mars om antall gitte tillatelser til brenning av dyrekadavre og mengder, pr epost til elm@klif.no

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Forskrifter

- [Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall](#) (avfallsforskriften)
- [Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter](#) (produktforskriften)

Veiledere

- [TA-2382/2008](#) Veiledning til kommunene om ulovlige avfallsplasser
- [TA-2463/2008](#) Veiledning til Fylkesmannen om saksbehandling av søknader om midlertidig dispensasjon

Annet

- [TA-2649/2011 Regulerte stoffer i byggevarer](#)
- [TA-2648/2010 Isolasjon som farlig avfall](#)
- [TA-2647/2010 PCB i Bygg og anlegg](#)
- [TA-2518/2009 Faktaark om PCB i bygg og anlegg](#)
- Klif-dokument om forståelse av avfallsforskriften kap. 9, vedlegg II
- [Mal for krav til avslutning og etterdrift av deponier med kommentarer av 16. juli.2009](#)
- [Fylkesvis liste over havner](#)

Resultatområde 10 Rein luft

Resultatkrav

Kommunen er forurensningsmyndighet etter forurensningsforskriftens kapittel 7 om lokal luftkvalitet. Fylkesmannens skal veilede kommunene og i tillegg vurdere om hensyn til luftkvalitet er ivare tatt i overordnede planer.

Kunnskap om støy og støyforebygging gjennom god arealplanlegging er viktig.

Fylkesmannens informasjon om plikter og krav i henhold til forurensningsforskriften kapittel 5 om støy og retningslinje om behandling av støy i arealplanlegging (T-1442), har vist seg å være helt sentral for at arbeidet følges opp i kommunene. I 2013 skal berørte Fylkesmenn føre tilsyn med at kommuner og anleggseiere utarbeider handlingsplaner etter forutsetningene i del III i forskriften kap. 5. Klif ønsker at Fylkesmannen informerer og følger opp kommunenes arbeid med støykartlegging etter T-1442 i 2013.

Luftforurensning

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:Fylkesmannen skal:

- veilede og bistå kommunene i oppfølging av aktuelt regelverk for lokal luftkvalitet og ny retningslinje for lokal luftkvalitet i arealplanleggingen

Oppdrag spesielt for 2013

Se eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#)

Støy

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

se til at bestemmelsene om støy (T-1442) er tilstrekkelig ivaretatt i kommunenes overordnede planlegging etter plan- og bygningsloven, og etter behov også i andre plansaker, og følge opp kommunenes arbeid på dette området etter behov

- spesielt se til at kommuner med relevante støykilder ivaretar støy i kommuneplanbestemmelsene, samt utarbeider støysonekart etter T-1442 som grunnlag for støyarbeid i kommunene
- veilede og bistå kommunene i oppfølging av aktuelt støyregelverk

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

IOSO1 følge opp pliktene etter forurensningsforskriftens kapittel 5. Det skal være spesielt søkelys på utarbeidelse av handlingsplaner i henhold til den strategiske støykartleggingen.

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#)

Bakgrunnsinformasjon luft og støy

Forskrifter

- [Forskrift om begrensning av forurensning](#) (forurensningsforskriften)

- Kapittel 5 Støykartlegging
- Kapittel 7 Lokal luftkvalitet

Retningslinjer

- [T-1442: Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging](#)
- [T-1520: Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging](#)

Veiledere

- [TA-1929](#) Bedriftenes egenrapportering til forurensningsmyndighetene. Veiledning
- [TA-1940](#) Veiledning til forskrift om lokal luftkvalitet
- [TA-2115](#) Veileder til Miljøverndepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (støyretningslinjen)
- [TA-2842](#) Veiledning om gjennomføring av tiltak rettet mot luftforurensning

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Resultatområde 11 Stabilt klima

Arbeidet for å redusere klimagassutslippene og tilpasse seg klimaendringene er et høyt prioritert område. Klimameldingen (Meld. St. 21 (2011-2012)) og energi- og miljøkomitéens innstilling om denne (Innst. 390 S (2011-2012)) gir viktige føringer for norsk klimapolitikk.

Regjeringen har tatt EUs fornybardirektiv og Norge har et mål om at 67,5 prosent av innenlands energibruk skal være fornybar innen 2020. Dette inkluderer at fornybarandelen i transportsektoren skal opp på 10 prosent. Dette legger føringer for tilrettelegging for både energieffektivisering og økt produksjon av fornybar energi, herunder også bioenergi.

Plandelen i plan- og bygningsloven (PBL) er et viktig redskap for klimaarbeidet i fylker og kommuner. Loven stiller krav om at kommunal og regional planlegging skal ta klimahensyn gjennom løsninger for blant annet energiforsyning og transport. Fylkesmannens rolle og oppgaver etter plan og bygningsloven er nærmere beskrevet i resultatområde 12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling.

Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene fastslår at kommunene og fylkeskommunene gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse skal stimulere og bidra til reduksjon av klimagassutslipp, samt bidra til økt miljøvennlig energiomlegging. Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging (T-1497) gir også føringer for klima- og energiplanlegging i kommunene. Tidlig i 2013 vil informasjon og veiledning om klima- og energiplanlegging i kommunene lanseres på nettportalen miljokommune.no.

Tilpasning til klimaendringer krever innsats på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Det ble i 2010 fremlagt en NOU om sårbarhet og konsekvenser av klimaendringene i Norge (NOU 2010:10 Tilpassing til eit klima i endring). Regjeringen redegjorde i 2008 for arbeidet med tilpasning til klimaendringene, jf St.prp. nr 1 (2008-2009). Nettportalen klimatilpasning.no samler aktuell kunnskap og informasjon om klimatilpasning på ett sted og er et ledd i å tilrettelegge informasjon og veiledning for kommunenes arbeid.

Fylkesmannen har en spesiell rolle i å passe på at klimatiltak og tilpasninger til klimaendringer i minst mulig grad kommer i konflikt med andre miljømål innenfor for eksempel forurensning eller biodiversitet. Fylkesmannen bør også i sitt generelle arbeid

overfor kommunene være oppmerksom på behov for lokale tilpasninger til kommende klimaendringer.

Fylkesmannens roller i klimaarbeidet er nærmere beskrevet i *Fylkesmannens klimaarbeid – roller og oppgaver for å redusere klimagassutslipp og tilpasse seg klimaendringene*, utgitt av DSB og Klif, juni 2009.

Klimaendringer

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- være godt kjent med nasjonal klimapolitikk, som Meld. St. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk, sentrale dokumenter om tilpasninger til klimaendringer, nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, samt regjeringens forpliktelser og målsettinger innen fornybar energi
- ta opp klimautfordringen og kommunenes viktige rolle i klimaarbeidet i sin dialog med kommunene, både med administrasjonen og politisk ledelse
- følge opp at kommunene kommer fra plan til handling i arbeidet med klima- og energiplaner og integrerer klimahensyn i arealplanleggingen:
- holde oversikt over og vurdere kvaliteten i kommunens arbeid med klima- og energiplanlegging
- vektlegge deltagelse i planprosesser og tidlig signalisere nasjonale forventninger til klima i kommunal og regional planlegging
- sørge for veiledning og bidra til at tiltak for å redusere utslipp og en mer effektiv og miljøvennlig energibruk innarbeides i regionale og kommunale planer
- være kjent med klimaendringenes effekter på naturmangfold og integrere klimahensyn i naturforvaltningen på områder der det er relevant
- generelt bidra til at klimatiltak og tilpasninger i minst mulig grad kommer i konflikt med andre miljømål innen forurensning, naturmangfold, friluftsliv og landskap
- bruke egne hjemmesider som kanal for informasjon om nasjonal klimapolitikk, og til å formidle regionale og kommunale aktiviteter på området
- bidra til at klima- og miljøhensyn blir ivaretatt i konseptvalgutredninger og prosesser knyttet til Nasjonal Transportplan

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

IISO1 i sin veiledning etter statlige planretningslinje (SPR) for kommunal klima- og energiplanlegging, spesielt prioritere oppfølgingen av de kommuner som i 2013 skal revidere sin klima- og energiplan

Se også resultatområde 12.1 [Planlegging for en bærekraftig utvikling](#) og 07 [Godt bymiljø](#).

Rapportering

IIRA1 rapportere i foreløpig årsrapport en oversikt over hvilke kommuner som skal revidere sine klima- og energiplaner i 2013 og 2014, samt kort om disse kommunenes grad av måloppnåelse i foregående planperiode

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Stortingsmelding om norsk klimapolitikk \(Meld. St. 21 \(2011-2012\)\)](#)
- NOU 2010: 10 Tilpasning til et klima i endring
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/nou-er/2010/nou-2010-10.html?id=624355>
- KS sitt hefte om lokale tilpasninger til globale klimaendringer finnes her
<http://www.ks.no/tema/Samfunn-og-demokrati/Klima-og-miljo/Ole-Jorgen-Grann/>
- Veiledning fra Klif om klima- og energiplanlegging: www.klif.no og miljokommune.no
- ENOVAs oversikt over kommunenes arbeid med klima- og energiplaner:
<http://www.klimakommuner.enova.no/>
- www.klimatilpasning.no.
- klimatilpasning i naturforvaltning <http://www.dirnat.no/klima/>

12 Resultatkrav knyttet til Tverrgående virkemidler

12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling

Dette dekker hele oppgaveporteføljen fylkesmannen har på planområdet. Det innebærer at flere av fylkesmannens avdelinger har oppgaver innenfor dette temaet.

Plan og bygningsloven fra 2008 legger vekt på at rammene for planleggingen skal fastsettes i overordnede planer, som regionale- og kommunale planer. Det er derfor viktig at fylkesmannen er med i prosessen på et tidlig stadium og signaliserer hvilke nasjonale og regionale føringer som skal vektlegges ved planarbeidet (jf. pbl § 5-5 siste ledd).

Plan og bygningsloven fra 2008 inneholder et krav om utarbeidelse av regionale og kommunale planstrategier. På fylkesnivå vil regional planstrategi være den eneste lovpålagte planprosessen. En viktig oppgave for fylkesmannen er å formidle nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 24.juni 2011. De nasjonale forventningene er generelt utformet, og oppfølgingen må tilpasses regionale og lokale utfordringer. Fylkesmannen må ha en løpende dialog med regionale og kommunale planmyndigheter om hvordan forventningene best mulig kan følges opp.

Hovedansvaret for utarbeidelse av planer ligger hos fylkeskommunen og kommunen. Fylkesmannens rolle er å påse at statlige regionale myndigheter følger opp de forpliktelsene som følger av planstrategiprosessen og medvirke til planarbeidet. Fylkesmannen skal medvirke i planprosessene og delta i regionalt planforum.

Muligheten for å sikre et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for beslutning i plansakene er størst i tidlig planfase. Fylkesmannen bør derfor legge særlig vekt på å formidle nasjonale interesser gjennom deltakelse og uttalelser til planprogram/utredningsprogram. Muligheten til å påpeke løsningsvalg i form av utredning av alternative løsningsvalg, m.m. er også størst i den tidlige planfasen.

Fylkesmannen skal derfor prioritere å delta i planarbeidet fra en tidlig fase og varsle om eventuelle konflikter så tidlig som mulig. Ved interessekonflikter underveis i arbeidet kan

fylkesmannen ta initiativ for å belyse problemstillinger og fremme forslag til løsninger. Innsigelser og vesentlige innvendinger skal om nødvendig brukes for å sikre at kommunene og fylkeskommunene ikke vedtar planer i strid med regionale og nasjonale interesser. Innsigelse og innvending skal begrunnes ut fra nasjonale mål uttrykt blant annet i Nasjonale forventninger, stortingsmeldinger, statlige planretningslinjer/rikspolitiske retningslinjer og bestemmelser, regionale planer, kommuneplaner, mv. Når det fremmes innsigelse skal det redegjøres konkret for hvilke regionale og nasjonale mål som blir berørt, og på hvilke måte tiltaket er i strid med nasjonale og regionale interesser.

Det er stor variasjon i hva som er hovedutfordringene i de ulike fylkene. Fylkesmannen oppfordres til å avklare regionale utfordringer og samarbeidsområder med andre regionale myndigheter og kommunen, samt begrunne sine prioriteringer i planarbeidet nærmere ut i fra dette.

I utgangspunktet er det kommunene som ut fra en helhetsvurdering bestemmer hvordan arealene skal nyttes. Kommunene skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser i sin planlegging. Statlige og regionale myndigheter kan fremme innsigelse dersom planforslag er i strid med nasjonale og vesentlige regionale interesser. Statlige og regionale myndigheter skal legge vekt på det lokale selvstyret i vurderingen av om det skal fremmes innsigelse.

De rundskriv og veiledningsmateriale som er utarbeidet til plan og bygningsloven av 1985 gjelder videre hvis ikke annet er særlig uttrykt. Det er utarbeidet et omfattende veiledningsmateriale som er tilgjengelig på internett adresse www.planlegging.no. Av rundskriv T-2/09; Ikraftsetting av ny plandel i plan- og bygningsloven, framgår de viktigste overgangsbestemmelsene.

Foreliggende embetsoppdrag på planområdet må leses i sammenheng med FADs Tildelingsbrev 2013 Kap. 1510 Fylkesmannsembetene. Dette gjelder helse og oppvekst, samfunnssikkerhet og beredskap, samordning av statlige interesser, fylkesmannens rolle som garantist for rettsikkerhet og arealdisponering og byggesaker. Nærmere krav til arbeid med helse og oppvekst er beskrevet i embetsoppdraget fra HOD, krav til arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap er beskrevet i embetsoppdraget fra DSB/JD og oppgaver i forhold til oppfølging av byggesaksdelen i embetsoppdraget fra KRD. Nedenfor følger resultatkrav på planlegging som virkemiddel for å gjennomføre regjeringens plan- og miljøpolitikk, og på noen områder som ligger i krysningspunktet mellom miljøområdet og andre sektors områder, og som ikke blir omtalt i tildelingsbrevet fra FAD eller andre departementers embetsoppdrag.

Arealpolitikk og samfunnsutvikling

Sørge for at nasjonal politikk uttrykt i blant annet Nasjonale forventninger, vedtatt 24.juni 2011, St.meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand* og St.meld. nr. 34 (2006-2007) *Norsk klimapolitikk*, formidles og ivaretas tidlig inn i de regionale planprosesser.

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- formidle tidlig og aktivt de nasjonale forventningene og nasjonal politikk i den regionale og kommunale planleggingen
- koordinere regional stats medvirkning i arbeidet med oppfølging av kommunale og regionale planstrategier og planer
- påse at regionale og kommunale planer bygger opp under et bærekraftig utbyggingsmønster med vekt på en samordnet areal- og transportplanlegging og hensyn til klima
- påse at kommeplaner har arealregnskap som avklarer arealbehov og arealreserver til blant annet boliger og har mål for utbyggingsmønster og utbyggingsvolum
- om nødvendig bruke innsigelser og vesentlige innvendinger for å sikre at kommunene og fylkeskommunene ikke vedtar planer i strid med regionale og nasjonale interesser.

Klima-, forurensning og lokalisering av utbygging i areal- og transportplanleggingen

Se også resultatområde 07 [Godt bymiljø](#) og resultatområde 11 [Stabilt klima](#)

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- følge opp RPR for samordnet areal- og transportplanlegging utfra utfordringene i de ulike delene av landet.
- bidra til at tiltak for å redusere utslipp og en mer effektiv og miljøvennlig energibruk innarbeides i regionale og kommunale planer i tråd med de statlige planretningslinjene (SPR) for kommunal klima- og energiplanlegging.
- sørge for at rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre følges opp, delta i revisjon av regionale planer for handel-, service og senterstruktur, og påse at disse blir i tråd med nasjonal lokaliseringpolitikk. Fylkesmannen må videre påse at den rikspolitiske bestemmelsen legges til grunn for fylkeskommunenes og kommunenes behandling av enkeltsaker.
- bidra til at plan- og bygningsloven brukes aktivt for å redusere belastningen fra forurensning til lokalmiljøet. Særlig fokus skal rettes mot støy og utslipp til vann og jord
- ivareta løpende saksbehandling innen samferdsel, herunder uttalelser til meldinger, konsekvensutredninger og konsesjonssøknader for større veiprojekter og andre samferdselstiltak

Naturmangfold, landskap og friluftsliv i arealplanleggingen

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- påse at hensyn til naturmangfold, landskap og friluftsliv ivaretas i plansaker og saker etter sektorlover, gjennom å:
- påse at landskapshensyn vurderes i planer og tiltak, jfr den europeiske landskapskonvensjonen.
- bidra til at kommuner og sektormyndigheter ivaretar viktige miljøverdier, gjennom rollen som miljøfaglig rådgiver til andre sektorer.
- sikre at kommuner og regionale sektormyndigheter legger miljødata til grunn for sin arealforvaltning etter naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven, sektorlover og andre virkemidler slik som økonomiske tilskuddsordninger.

- påse at miljømessige konsekvenser er godt nok belyst i plan- og utbyggingssaker ved å stille konkrete krav til kunnskap og utredning av konsekvenser i plan- og utredningsprogram
- synliggjøre kunnskap om naturmangfold i plan- og beslutningsprosesser, og medvirke til at prinsippene i kap II i naturmangfoldloven anvendes
- følge opp planlegging i fjellområdene slik at fjellnaturen forvaltes på en bærekraftig måte. Bidra til å fastsette langsiktige rammer for fritidsbebyggelse, næringsutvikling og infrastrukturiltak gjennom regionale og kommunale planer i disse områdene.
- sikre villreinens leveområder gjennom regionale og kommunale planer og i dispensasjonssaker. Se også RO 01-06 om forvaltning av villrein.
- medvirke til at anlegg, inngrep og bebyggelse lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier og estetikk
- påse at strandonehensyn og naturmangfold ivaretas i planer og enkeltvedtak i samsvar med Statlige planretningslinjer for strandsonen (SPR).
- delta i de regionale kystsonenettverkene
- medvirke i regionale og kommunale kystsoneplaner for å tilse at naturforvaltningsinteressene blir ivaretatt og legge grunnlaget for å se arealbruken på sjø og land i sammenheng
- bidra til å sikre vassdragene gjennom helhetlig arealpolitikk som ivaretar vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser, herunder påse at kommunene fastsetter byggeforbudssoner langs vassdragene der dette er nødvendig, og at byggeforbudet følges opp i plansaker
- bidra til ivaretagelse og utvikling av grønnstruktur, markaområder og andre viktige by- og tettstedsnære aktivitets- og friluftslivsområder, og motivere kommunene til å gjennomføre vedtatte planer for grønnstruktur og markaområdene. Se også RO 08 Friluftsliv.
- påse at hensyn til viktige friluftstinteresser blir ivaretatt og at statlig sikrede friluftsområder forvaltes til beste for det allmenne friluftsliv
- påse at hensyn til inngrepsfrie naturområder blir ivaretatt. Det skal først og fremst legges vekt på ivaretagelse av:
  - store, sammenhengende inngrepsfrie områder, der en del også utgjør villmarkspregede områder
  - inngrepsfrie områder som går ubrutt fra fjord til fjell
  - inngrepsfrie områder i regioner med lite inngrepsfri natur
  - inngrepsfrie områder i kombinasjon med andre viktige miljøkvaliteter, f.eks. naturmangfold og friluftsliv

Energiplanlegging

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- bidra til å sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene og fylkene, noe som er ett av hovedmålene med statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene.
- medvirke til bærekraftige og miljøtilpassede energiløsninger, og bidra til at nasjonale og regionale føringer legges til grunn ved utbygging av fornybar energi.
- bidra i utarbeiding av regionale planer for vindkraft, basert på ” Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg”
- ivareta løpende saksbehandling innen vindkraft, blant annet;

- uttalelse til planprogram og konsekvensutredninger for konsesjonssøknader for vindkraftverk
- gjennomføre en tematisk konfliktvurdering av naturmiljø og landskap og oversende denne til DN samtidig med høringsfristen
- bidra til utarbeidelse av kommunale og regionale planer for små vannkraftverk basert på retningslinjene for utarbeidelse av fylkesvise planer for små vannkraftverk. Slike planer må være tilpasset forvaltningsplaner som følger av vannforskriften i de vannområder der det er aktuelt. ivareta løpende saksbehandling innenfor vassdragsforvaltningen, blant annet;
  - - uttalelse til meldinger, konsekvensutredninger og konsesjonssøknader for små og store kraftverk
    - gi råd om konsesjonsplikt inntreffer for tiltak i og langs vassdrag
    - gi tilrådninger til DN/NVE i søknader som gjelder Samla plan
    - vurdering av utredningsbehov for småkraftsaker og tilrettelegge eksisterende kunnskaper om miljøverdier for søkere/konsulenter
    - sørge for at observasjoner av ferskvannarter, gjort i forbindelse med kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk, registreres i Vannmiljøsystemet.
    - bidra i forbindelse med kommunale og regionale småkraftplaner
    - vurdere forurensningsmessige hensyn i vassdragssaker
- sende en oversikt til DN om hvor mange meldinger og konsesjonssøknader som er behandlet/vurdert når det gjelder vannkraftverk året før. Det skal gå fram i hvor mange konsesjonssaker det er tilrådd utbygging og i hvor mange saker utbygging er vurdert som uakseptabelt. Rapporteringa skal skille mellom saker i verna vassdrag og ikke verna vassdrag. Størrelsen på tiltaket (småkraft eller større) må også komme fram.
- bidra til utarbeidelse av kommunale eller regionale planer for småkraft, basert på ”Retningslinjer for små vannkraftverk – til bruk for utarbeidelse av regionale planer og i NVE’s konsesjonsbehandling”

Landbruk

Landbruks- og matdepartementet har også ansvar for at følgende hensyn følges opp, og oppgavene må derfor sees i sammenheng med deres embetsoppdrag.

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal

- styrke formidling av nasjonal politikk for jordvern og bevaring av kulturlandskap, og sikre at de nasjonale målene blir ivaretatt i regionale og lokale planprosesser.
- bidra til at landbruket blir en integrert del av det øvrige samfunns- og næringsutviklingsarbeidet i kommunene.
- følge opp landbrukets og reindriftens interesser i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging.

Helse og oppvekst

Helse- og omsorgsdepartementet har også ansvar for at følgende hensyn følges opp og oppgavene må derfor sees i sammenheng med deres embetsoppdrag.

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal

- påse at regjeringens politikk på barne- og ungdomsområdet følges opp i kommunenes planlegging og at viktige arealer for barns oppvekstmiljø sikres, jf. Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge i planleggingen og veileder om barn og planlegging T-2/2008.
- påse at prinsippene for universell utforming blir lagt til grunn for regional og kommunal planlegging for å sikre likestilling og deltakelse for alle.
- følge opp statlige planretningslinjer for universell utforming når disse foreligger.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Justis- og politidepartementet har også ansvar for at følgende hensyn følges opp og oppgavene må derfor sees i sammenheng med deres embetsoppdrag.

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- påse at det ved utarbeidelse av arealplaner er foretatt en risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder også vurdert sårbarhet for klimaendringer og behov for klimatilpasning.
- påse at ny utbygging ikke lokaliseres til områder som er utsatt for flom og/eller ras. Dersom kommunen legger opp til ny utbygging i slike områder, kan fylkesmannen og Norges vassdrags- og energidirektorat fremme innsigelse til planen.
- Fylkesmannen har her en veiledningsrolle.
- sørge for at samfunnssikkerhet legges til grunn for arealbruken.

Fylkesmannen som rettssikkerhetsgarantist og samordner av statlige interesser

Resultatkrav

Fylkesmannen er styringsmessig bindeledd mellom kommunene og de sentrale, statlige myndigheter. Fylkesmannen skal delta som aktiv medspiller i det regionale partnerskap forankret i regionreformen og regjeringens nye satsing på lokal samfunnsutvikling, der fylkeskommunene er operatør, jfr. Distrikts- og regionalmeldingen. Fylkesmannen skal bidra til at miljøtemaene i "Livskraftige kommuner" legges varig til grunn og integreres i kommunenes ordinære plan- og styringssystemer.

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- veilede om riktig forståelse og praktisering av plan- og bygningsloven og samarbeide med fylkeskommunen om dette
- etter behov vurdere den juridiske holdbarheten av kommuneplaner med bestemmelser

- ved oppstart av plan- eller søknadsarbeid, samt på forespørsel fra ansvarlig myndighet, bistå med sikte på avklaring ved usikkerhet om planer eller tiltak kan få vesentlige virkninger,
- uttale seg til forslag til planprogram og til planforslag med konsekvensutredning,
- i uttale til planprogram/melding med forslag til utredningsprogram, varsle ansvarlig myndighet etter KU-forskriften §§ 7 og 8 dersom FM som berørt myndighet vurderer at planen/tiltaket kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn, med kopi til nærmeste overordnet fagmyndighet,
- ved høring av kommuneplaner og kommunedelplaner være spesielt oppmerksom på at alle relevante regionale etater med innsigelseskompetanse blir hørt,
- om nødvendig og innen den frist kommunen setter bruke innsigelser og innvendinger for å sikre at kommunene og fylkeskommunene ikke vedtar planer i strid med nasjonale eller vesentlige regionale interesser
- fremme innsigelse der kommunale planer ikke er i samsvar med nasjonale og regionale interesser,
- gjennomføre mekling i innsigelsessaker etter behov, i samsvar med pbl §5-6,
- oversende og legge til rette for møte og befaring i innsigelsessaker som skal avgjøres av Miljøverndepartementet,
- bistå kommunene i arbeidet med ulovlighetsoppfølging og kartlegging av ulovlige stengsler i strandsonen, og om nødvendig anmelde forhold som kommunene unnlater å følge opp,
- i samarbeid med Statens kartverk påse at kommunene følger opp bestemmelsen i plan- og bygningsloven § 2-2 om etablering og ajourhold av kommunalt planregister,
- behandle klager over kommunale vedtak etter plan- og bygningsloven og prioritere klager der det er gitt oppsettende virkning etter forvaltningsloven § 42,
- forberede klagesaker som skal til Miljøverndepartementet,
- behandle krav om saksomkostninger etter forvaltningsloven i plan- og byggesaker
- behandle søknader fra kommunene om forlengelse av bygge- og deleforbud,
- trygge enkeltpersoners rettsstilling og sørge for at hensyn til blant annet estetikk, helse, universell utforming, miljø og sikkerhet ivaretas i de enkelte plan- og byggesakene,
- innhente faglig uttalelse fra fylkeskommunen i klagesaker som berører arkitektur og estetikk der dette er nødvendig,
- bistå Regjeringsadvokaten i rettsaker der Staten v/Miljøverndepartementet er saksøkt
- samordne statlige interesser og bidra til at fylkeskommunen og kommunene får et mest mulig helhetlig bilde av statens forventninger og krav i planleggingen
- i samråd med fylkeskommunen anmode kommuner om å vurdere interkommunalt samarbeid når det anses nødvendig for å ivareta hensyn og løse oppgaver som går utover den enkelte kommune, jfr. pbl kap.9, se særlig § 9-1 annet ledd
- bistå med å organisere regional stats deltagelse i kommunal og regional planlegging, og sørge for at statsetatene deltar som forutsatt i planarbeidet og gjennomføringen av godkjente planer, bl.a. ved lokalisering av statlig virksomhet
- bidra til samspill og synergi mellom egne mål og målene innen andre sektorer
- bidra aktivt i regionale planfora eller andre samarbeidsfora knyttet til planlegging

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.ISO5 bidra aktivt til samarbeidet med fylkeskommunene innenfor rammen av opplæringssteamene for plan- og bygningsloven

12.ISO6 bidra i arbeidet med Miljøverndepartementets gjennomgang av innsigelsesinstituttet

12.ISO7 hvis aktuelt, bidra i utviklingen av et felles system for rapportering av plansaker.

Rapportering

12.1RA 1 Antall behandlede klagesaker etter plan- og bygningsloven, tertialvis på <http://rapportering.fylkesmannen.no/>

12.1RA2 I foreløpig årsrapport: Antall planer (kategorier) som er til behandling (uttalelse) hos fylkesmannen, antall innsigelser (temafordelt), antall klager på dispensasjon (temafordelt) og resultat, antall meklinger og resultat av meklingene, samt antall avgjørelser til MD. DN vil presisere nærmere hvordan rapporteringen skal framstilles.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling

Resultatkrav

Etter ikrafttredelse av de seks selv bærende industrikapitlene i forurensningsforskriften er ca 250 tillatelser opphevet de siste to årene. Arbeidet fortsetter i 2013 med kap. 27 rene brensler og 28 kjemisk overflatebehandling. Tillatelsene i disse bransjene *må* sorteres riktig i Forurensning - som enten opphørt eller gyldig. Tillatelser skal erstattes av forskriften hvis ikke særskilte forhold tilsier noe annet. Fylkesmannen avgjør i det enkelte tilfellet. Bransjene som omfattes av felles tilsynsaksjoner skal prioriteres først. Bedrifter som ikke har hatt tillatelse tidligere, men som nå omfattes av forskriften skal legges inn i Forurensning med riktig kontrollplassering i forbindelse med tilsynet.

Det nye europeiske industriutslippsdirektivet (IED) direktivet trer i kraft 7. januar 2013. Nye virksomheter vil først bli omfattet fra 2015. Klif vil informere fylkene om endringene og hva de betyr for dem. Klif vil også informere de fylkene som har anlegg som omfattes av nye IED.

Gjennom tilsyn skal Fylkesmannen sette fokus på kilder for spredning av prioriterte kjemikalier, miljøgifter og håndtering av farlig avfall. Samlet kontrollbehov i fylkene er 40 årsverk i 2013. Riktige opplysninger i Forurensning er en forutsetning for effektivt tilsyn og viktig for tilsynsplanleggingen. Det er særlig viktig at alvorlige avvik får en tilfredsstillende oppfølging og at embetene prioriterer bruken av tvangsmulkt og anmeldelser som virkemiddel. Rapporteringen knyttet til bruken av tvangsmulkt og anmeldelser brukes i Klifs nettrapport om tilsynet.

Klif og DN har besluttet at det skal utføres landsomfattende undersøkelse av kommunen som forvalter av miljølovgivningen. Tema for undersøkelsen vil ta utgangspunkt i krav som stilles kommunen som myndighet etter forurensningsregelverket og som naturforvalter- og planmyndighet. Et viktig mål for kommuneundersøkelsene er å få kunnskap om hvordan delegert myndighet og kommunepliktene i lovverket utøves i kommunene for å kunne bidra til god gjennomføring og om nødvendig endre regelverket.

Miljøkommune.no blir et verktøy kommunene kan bruke i sin myndighetsutøvelse på miljøområdet. Nettstedet skal sette kommunene i stand til å utføre sine myndighetsoppgaver på en god måte.

Landbasert industri

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- avgjøre søknader om utslipp fra industri og annen virksomhet innenfor delegerte saksområder
- følge opp tillatelser og enkelthenvendelser, herunder oppfølging av egenkontrollrapporter
- øke kjennskap til og etterlevelsen av regelverket i kommuner, bransjer og virksomheter i sitt fylke. Det vises til nettstedet www.regelhjelp.no
- holde Forurensning oppdatert

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.2SOIP fortsette gjennomgangen og eventuelt opphevelsen av tillatelser som kan dekkes av forurensningsforskriften kapittel 24 og 26 - 30 og prioritere de bransjene som skal ha tilsyn i 2013.

Se også resultatområde 12.3 [kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon](#).

Rapportering

Fylkesmannen skal:

12.2RA1 rapportere til Klif i foreløpig årsrapport, hvor mange og hvilke virksomheter som er anmeldt, og der det eventuelt har blitt krevd inn tvangsmulkt

12.2RA2 rapportere antall årsverk brukt på konsesjonsbehandling innenfor alle fagområder i ressursrapporteringen for 2013

Kontrollplanlegging i Forurensning

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

Etablere kontrollplan i Forurensning for fagområdene landbasert, akvakultur, avløp, avfall og deponi for å:

- sikre at følgende anlegg får felles tilsynsfrekvens:
  - - anlegg med risikoklasse 1,2,3
    - anlegg med kontrollklasse 3
    - anlegg hvor siste gjennomførte kontroll hadde Særskilt oppfølging.
    - sørge for at planlagte kontroller hvor anlegget har risikoklasse 1,2,3,4 får riktig budsjettert gebyr

Se også RO 12.3 [Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon](#)

Tilsyn

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- gjennomføre risikobasert tilsyn i henhold til kontrollplanen i Forurensning og på virksomheter hvor det er avdekket eller er mistanke om meget alvorlige avvik.
- om nødvendig, og ved alvorlige avvik, bruke tvangsmulkt og anmeldelser, for å sikre at regelverket etterleves
- følge opp alvorlige avvik med nytt tilsyn 6 måneder etter at fristen for å rette opp avviket er satt
- delta i det regionale/lokale samordningsarbeidet og samordne tilsynsaktiviteten med andre HMS-etater der dette er hensiktsmessig
- prioritere virksomhetens arbeid med å vurdere risiko og risikoreduserende tiltak
- innen 1. desember oversende til Klif prognoser for totale gebyrinntekter for det kommende år

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.2SO2P delta i landsdekkende kontrollaksjoner rettet mot forbrenningsanlegg for rene brenslers, kjemisk overflatebehandling og mottaksanlegg for farlig avfall

12.2SO3P delta i regionale kontrollaksjoner i følge liste. Se eget dokument Fylkesspesifikke oppdrag.

12.2SO4P fortløpende registrere alle gjennomførte tilsyn i Forurensning

12.2SO5P følge opp forventninger til årsverk på tilsynsaktiviteten i henhold til fylkesspesifikk liste

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#)

Rapportering

Fylkesmannen skal:

12.2RA3 fortløpende rapportere resultater fra de landsdekkende og regionale kontrollaksjonene til Klif (i henhold til mal utarbeidet av Klif)

12.2RA4 sende inn foreløpig budsjettrapport 10. september 2013 og endelig budsjettrapport 10. januar 2014 i henhold til prosedyre for budsjett og fakturabehandling

Bakgrunnsinformasjon - tilsyn og konsesjonsbehandling

Lover

- Lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven) kapittel 7 Tilsyn med forurensinger og avfall

Veiledere

- [TA-1893/2002](#) Veileder om bruk av straff som virkemiddel ved brudd på forurensningsloven.
- [Gebyrveileder av 21. august 2008](#)
- [Veiledning om kontrollplanlegging i Forurensning](#)

Annet

- Tilsynsstrategi for Forurensningstilsynet 2012 – 2014
- [Standarddokumenter og maler til bruk i konsesjonsbehandling FM-nett](#)
- HMS-etatenes styrende dokument for tilsyn
- Prosedyre om for risikoklassifisering av forskriftsregulerte virksomheter og tilhørende bransjer
- [Prosedyre om Beskrivelse av ansvar og oppgaver for budsjett og fakturabehandling](#)

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510) og med gebyrinntekter over kapittel 1441/4441.

Kommunen som forvalter av miljøvernlovgivningen

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.2SO6 gjennomføre undersøkelse av tre kommuners myndighetsutøvelse på landbruksområdet, jf. forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav, del III og IV, nærmere bestemt kommunenes myndighetsutøvelse ved dispensasjoner og tilsyn, jf. Klifs treårsplan for kommuneundersøkelser fra 2012. Forberedende kurs holdes april 2013 og undersøkelsen skal fortrinnsvis foregå våren 2013.

12.2SO7 informere kommunene om nettsiden miljøkommune.no etter lansering. De som ønsker kan ta kontakt med Klif for å få foredragsholdere til faglige arrangementer rettet mot kommunene. Miljøvernavdelingen bør også informere om nettsiden internt i embetet.

Bakgrunnsinformasjon

- Retningslinjer for [landsomfattende undersøkelse av kommunen som forvalter av miljølovgivningen](#)
- www.miljokommune.no

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap 1510).

12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon

Resultatkrav

Kunnskapsutvikling og informasjon står sentralt i miljøvernpolitikken. Den miljøfaglige rådgivningen omfatter Fylkesmannens oppgaver som politikkformidler, pådriver, veileder og informasjonsleverandør for å ivareta både nasjonale miljømål og Norges internasjonale miljøforpliktelser.

Det skal legges opp til god sammenheng mellom regional og kommunal miljøinformasjon. Fylkesmannen skal medvirke til at kommunene aktivt bruker miljøstatistikk og stedfestet miljøinformasjon som beslutningsgrunnlag og i sine plan- og styringssystemer og i sin kommunikasjon med befolkningen. Fylkesmannen skal bidra til at datasett for viktige hensyn som skal sikres gjennom arealplanleggingen er oppdaterte og kvalitetssikret, og gjennom veiledning bidra til at det gjøres rett bruk av datasettene. Arbeid knyttet til kartlegging av naturmangfold og kvalitetssikring av data skal fortsatt gis høy prioritet i 2013.

I samsvar med ny geodatalov vil det bli økt fokus på standardisering og tjenester for deling av geodata mellom offentlige etater. Fylkesmannen må følge opp den videre utviklingen av Norge Digitalt-samarbeidet og utnytte de mulighetene dette samarbeidet gir i oppfølging av ny geodatalov. Det er ønskelig med et tettere samarbeid mellom Fylkesmannen og Kartkontorene om de store restansene for delingsaker i kommunene, jfr ny matrikkellov som ble iverksatt fra januar 2010. ”FM kan etter matrikkelloven fatte vedtak om fullføring og matrikkelføring av oppmålingsforretning som ikke er fullført eller matrikkelført innad oppgitt frist, for kommunen si rekning”.

Miljøstatus i fylkene er en sentral kilde til helhetlig miljøinformasjon for kommuner, virksomheter, lokalbefolkning, skoler, media og interesseorganisasjoner. Å formidle informasjon om miljøets tilstand og utvikling er en høyt prioritert og viktig oppgave for Fylkesmannen i 2013. Det blir særlig viktig å markedsføre Miljøstatus og Miljøjournalistene internt mot fylkets utdanningsavdeling og via egne informasjonskanaler og oppdatere nettstedet i tråd med ny grafisk profil.

IKT løsningen Forurensning er et saksbehandlerværktøy for den statlige forurensningsmyndigheten. Kjernerdata er opplysninger om *tillatelser, kontroller og egenrapporter* innen fagområdene *Akvakultur, Avfall, Avløp, Deponi, Kvote, Landbasert, Offshore og Produkt*. Opplysningene brukes i utredninger, herunder ved forskriftsendringer og sammenstilling av nasjonale utslippstall, til å etterkomme nasjonale og internasjonale rapporteringskrav og skal publiseres på ulike internettløsninger som *Norske Utslipp*. Forutsetningen for at datakvaliteten skal bli god, er at Fylkesmannen har gjennomført de faste oppgavene og fullført oppdragene gitt siden 2009. Oversikter som viser status i arbeidet finnes i mappen *faste oppgaver* og er tilgjengelige ved å klikke følgende i Forurensning: *Gå til – standardrapporter – Embetsoppdraget kap. 12.3*.

Fagsystemet Naturbase er etablert for å gi beslutningsstøtte og kunnskapsgrunnlag til kommuneplanlegging og annen arealforvaltning. Naturbase gir også den offisielle oversikten over verneområder og statlig sikra friluftslivsområder. Fylkesmannen, kommunene og sektorene er de viktigste bidragsyterne i arbeidet med å samle inn og vedlikeholde data i Naturbase.

Kart og Geodata

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- bidra til kompetanseutvikling i kommunene innen geodata – med spesielt fokus på innsamling og bruk av miljødata

- produsere, kvalitetssikre, vedlikeholde og ajourholde geodata etter gjeldende SOSI-standard/produktspesifikasjoner og de retningslinjer som blir gitt av direktoratene og sørge for at disse dataene fortløpende blir lagret i tilhørende database/fagsystem.
- bidra aktivt i den regionale implementering av en ny GIS-strategi for fylkesmannsembetene
- sørge for at embetet har tilstrekkelig GIS-kompetanse til å ivareta og følge opp fylkesmannsembetenes egen GIS-strategi
- veilede og støtte kommunene og regionale sektormyndigheter i geodataspørsmål knyttet til egen sektor og bidra til at disse har tilgang på oppdatert geografisk miljøinformasjon
- bidra til at det etableres WMS/WFS-tjenester for aktuelle, regionale datasett, og at disse tilbys for presentasjon i Miljøstatus/Miljøatlas

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.3SO1 i samarbeid med Statens kartverk bidra til at kommunene følger opp bestemmelsen i plan- og bygningsloven § 2-1 om kart og stedfestet informasjon, som innebærer oppfølging av krav til det offentlige kartgrunnet (DOK)

12.3SO2 bidra i samarbeid med kartkontorene for å få ned restansene i delingssaker i kommunene, jfr. ny matrikkellov som ble iverksatt fra januar 2010

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Mulig tilleggsfinansiering over kap 1400 og 1427

Bakgrunnsinformasjon

- Standardisering [SOSI](#) og [produktspesifikasjoner](#)
- [Norge Digitalt](#) og "[Geonorge.no](#)"
- [Geodataloven](#)
- <http://www.dirnat.no/kartkatalog/>

Kartlegging og overvåking av naturmangfold

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- bidra til at kartlegging av naturmangfold gjennomføres i tråd med intensjonene i St. meld. nr. 42 (2000-2001), St. meld. nr.21 (2006-2007) og i henhold til DNs håndbøker og skriftlige veiledere
- ha god oversikt over viktige områder for naturmangfold, og kvalitetssikre og gjøre slik informasjon tilgjengelig for alle brukere. Gjøre informasjon om viktige områder for naturmangfold tilgjengelig i nasjonale databaser.
- ha ansvar for eller bistå til at sentrale fagdatabaser er operative; og at Naturbase, Vann-Nett, Vannmiljøsystemet, Elvedeltadatabasen mfl. er oppdatert med kvalitetssikrede data
- rapportere løpende til inon@dirnat.no der Fylkesmannen uttaler seg til saker som omhandler inngrepsfri natur og/eller finner feil i inngrepstatus for INON. DN sender eget brev med retningslinjer for rapporteringen

- rapportere løpende til elvedelta@dirnat.no om endringer i berørthetsstatus og arealutvikling for elvedelta som omfattes av [Elvedeltadatabasen](#). DN sender eget brev om dette.
- sørge for at kartlegging og overvåking av naturmangfold i ferskvann og kystvann samordnes med karakteriserings- og overvåkingsoppgavene som følger av vannforskriften, slik at synergieffekter utnyttes og vi får best mulig kunnskapsgrunnlag totalt sett
- sørge for at data ervervet fra kartleggings- og overvåkingsaktiviteten i vann blir registrert i Vannmiljøsystemet

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.3SO3 - prioritere kommuner for kartlegging av naturtyper, og i samarbeid med kommune og kartlegger prioritere hvilke arealer innenfor kommunen som skal kartlegges. Skrive kontrakt med aktuelle kartleggingsinstitusjoner og kvalitetssikre data fra tidligere og ny kartlegging.

- prioritere kartlegging av de arealene som er under størst press.
- følge opp naturtypene som er vedtatt som utvalgte naturtyper og naturtyper som er kandidater for å bli utvalgte naturtyper med egne kartleggingsprosjekt, i tillegg til at de skal prioriteres i den ordinære kartleggingen etter DN-håndbok 13.
- sørge for en best mulig samordning av ulike kartleggingsoppdrag, inkludert oppdrag fra andre enn DN.
- sørge for at kartleggingen av naturtyper skjer etter DN-håndbok 13 om kartlegging av terrestre naturtyper, supplert med nye faktaark som utarbeides i forbindelse med revisjon av HB13 og rødlista for naturtyper.

12.3SO4 bidra til at oppdaterte og kvalitetssikrede data fra kartlegging kommer så raskt som mulig inn i Naturbase, samt sørge for at alle eksisterende data i Naturbase har tilfredsstillende kvalitet.

12.3SO5 slutføre kvalitetssikring av viltdata i Naturbase i henhold til oppdrag i 2009 innenfor bevilgninger gitt til hvert embete i den sammenheng (gjelder de FM som ikke rapporterte dette i 2009/2010).

12.3SO6 koordinere og kvalitetssikre supplerende overvåking (tiltaksovervåking og problemkartlegging) som følger av vannforskriften. Data ervervet fra kartleggings- og overvåkingsaktiviteten skal registreres i Vannmiljøsystemet.

12.3SO7 bidra til oppstart og videreføring av den marine naturtypekartleggingen på bakgrunn av startpakker. Aktuelle fylker vil få spesielle oppdrag.

12.3SO8 Ha spesielt fokus på kvalitetssikring av stedfestet informasjon knyttet til kunnskapsgrunnlaget – slik at denne informasjonen har tilstrekkelig nøyaktighet til bruk i kommunale planprosesser og øvrig saksbehandling.

12.3SO9 i løpet av 2013 bidra til at status for inngrepsfri natur per januar 2013 kartlegges og kvalitetssikres. Eget oppdrag sendes ut i løpet av 1. kvartal 2013.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Mulig tilleggsfinansiering over kap 1410 og/eller 1427

Bakgrunnsinformasjon

Stortingsmeldinger

- St meld nr 42 (2000-01). Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning. [St meld nr 42 \(2000-01\). Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning.](#)
- [St.meld nr. 21 \(2004-2005\). Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.](#)
- [St.meld nr. 26 \(2006-2007\). Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand](#)

Retningslinjer

- [DNs instruks for kvalitetssikring av data.](#)
- Brev fra DN 06.07.06 om kvalitetssikring av naturtypedata i Naturbase

Veiledere

- DN håndbøker til [kartlegging av naturmangfold](#), med evt tilhørende skriftlige veiledere

Annet

- <http://www.dirnat.no/kartkatalog/>
- <http://vannmiljo.klif.no/>
- Vannmiljøsystemet

Rapportering

Fylkesmannen skal:

12.3RA1 sende kopi til DN (inon@dirnat.no) der FM uttaler seg i saker som omhandler inngrepsfri natur

12.3RA2 sende kopi til DN (elvedelta@dirnat.no) der FM uttaler seg i saker som direkte berører deltaområder som omfattes av Elvedeltadatabasen

12.3RA3 sende kopi til DN av alle uttalelser til saker hvor det søkes om konsesjon eller tillatelse etter vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven

Miljøstatus.no

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- minst en gang i året videreutvikle og oppdatere all informasjon i Miljøstatus og oversende en kortfattet plan for arbeidet og omfanget i antall ukeverk til Klif innen 1. mars 2013. Arbeidet gjøres i tråd med utarbeidede oppdateringsrutiner i hvert enkelt fylke
- aktivt markedsføre nettstedet gjennom å lenke fra nyhetsaker på fylkesmannen.no til bakgrunnsstoff på miljøstatus, bruke mini-kart fra miljøstatus på fylkesmannen.no der det passer, spre info om nettstedet og mobilkartet på møter med kommuner, skoler og allmennheten og andre arenaer hvor miljø er tema

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.3SO10P utvikle et redaksjonelt samarbeid med fylkeskommunen om regelmessig oppdatering og utvikling av miljøstatus-stoff på områdene fylkeskommunen er ansvarlig for.

12.3SO11P ta i bruk Miljøtall for å vise automatisk genererte grafer på nettsidene i stedet for dagens bildefiler.

12.3SO12P oppdatere alle foto på nettstedet i tråd med ny grafisk profil.

12.3SO13P markedsføre Miljøstatus og Miljøjournalistene internt mot fylkets utdanningsavdeling og via egne informasjonskanaler. Ta kontakt med aktuelle ungdomsskoler og videregående skoler med mål om å få med 2 nye miljøjournalistiskoler i 2013.

Bakgrunnsinformasjon

Annet

- Ekstranettet for fylkene: <http://fylker.miljostatus.no/>
- <http://sharepoint/prosjekter/miljostatus/fylkene/SitePages/Hjemmeside.aspx>

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Databasen Forurensning

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- ha en *superbruker* med ansvar for daglig brukerstøtte og opplæring i egen organisasjon, og som formidler feil og foreslår forbedringer til systemforvalterne i Klif
- fortløpende legge inn og oppdatere *tillatelser* hjemlet i forurensningsloven og tilhørende forskrifter, herunder til mudring, dumping, utfylling og krematoriekraft. Avslag skal også legges inn. ePhortes pdf.versjon av tillatelsesdokumentet, med tilhørende tillatelsesnr hentet fra Forurensning, skal samtidig sendes til rapporter.til.forurensning@klif.no.
- fortløpende legge inn og oppdatere anlegg som fylkesmannen får *melding* om etter forurensningsforskriften kap. 24 og 26-30, herunder å ta stilling til kontrollklasse og sende inn meldingen som PDF-fil. Dato for melding mottatt legges inn i kommentarfelt til anlegget.
- fortløpende legge inn og oppdatere *kontroller* med kontrollresultat og saksgang. ePhortes pdf.versjon av kontrolldokumentet, med tilhørende kontrollnr hentet fra Forurensning, skal samtidig sendes til rapporter.til.forurensning@klif.no. Opprette en *plan for kontroller* for kommende år i oktober/ november og godkjenne planen. Det er ikke mulig å opprette planen etter 31.12.
- Fagområde *Landbasert og Deponi*: Saksbehandle *egenrapporter* i godkjenningsmodulen innen 1. juni, ref. *Prosedyre for saksbehandling av egenrapporter*. Kontrollere grunnlagsinformasjon for egenrapporteringen innen 1. februar hvert år, dvs. data i tillatelsen for rapporteringspliktige virksomheter, samt at bedrifter som er rapporteringspliktige er huket av med krav til egenrapportering på klassifiseringsfanen under hvert anlegg i Forurensning.

- Fagområde Avløp: Sørge for at manglende eller mangelfulle egenkontrollrapporter for kap. 14 anlegg er innrapportert til KOSTRA innen 15. april. Følge opp anlegg som ikke etterkommer renskravene.
- fortløpende oppdatere følgende felt i anleggsvinduet: *Status, Nedlagt dato, Anleggsaktivitet, E-PRTR- og IPPC-kode, Risiko- og kontrollklasse, Sone, UTM-nord, UTM-øst, Type vannforekomst, Føres avløpsvannet til kommunal avløpsanlegg* (de 5 siste gjelder ved utslipp til vann), *Krav til egenrapportering* (kun landbasert, deponi og avløp), *Har betjent mottak av farlig avfall, Storulykke kun § 6, Renseprinsipp* (Avløp, Deponi), *Renseprosess* (Avløp) og *Områdeinndeling*. (Avløp) Anlegg som skal slettes gis navnet "SLETT".
- Sørge for at anlegg (unntatt akvakultur) til enhver tid er koblet til riktig ansvarlig enhet, kjennetegnet med organisasjonsform BEDR for private selskaper, eventuelt. annen organisasjonsform om BEDR ikke finnes.
- fortløpende oppdatere følgende felt i lokalitetsvinduet: Lokalitetsnavn (besøksadressen), UTM-soner, UTM-øst, UTM-nord, og *Tettbebyggelse* (sistnevnte mest relevant for avløp). Nye lokaliteter skal ha en UTM-koordinat.
- Fagområde Avløp: Fortløpende oppdatere opplysningene i tettbebyggelsestabelen (Kodeverk → Tettbebyggelse)

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.3SO14 huke av for de anlegg som har "betjent mottak av farlig avfall" innen 30. april 2013. Kontrollere at de betjente anleggene i Norbas internett finnes i Forurensning.

Se også resultatområde 12.2 [Tilsyn og konsesjonsbehandling](#)

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Sikre at miljøhensyn blir formidlet, forankret og integrert i alle sektorer av samfunnet

Faste oppgaver

Fylkesmannen skal:

- se på muligheten for å formidle nasjonal miljøpolitikk effektivt gjennom samlinger for ordførere og rådmenn, og/eller gjennom årlige forventningsbrev til kommunene

Oppdrag spesielt for 2013

Fylkesmannen skal:

12.3SO15 etablere egne rutiner med fylkeskommunen ved uenighet i tilknytting til akvakultursaker, der man sikrer at Fylkesmannens vurdering av miljøverdier blir tillagt vekt ved endelig vedtak

Bakgrunnsinformasjon

- DNs notat "Forslag til presisering av Fylkesmannens rolle som miljøfaglig rådgiver – i tråd med føringene i effektiviseringsprosjektets rapport om miljøfaglig rådgiving". Internt notat fra DN til MD. Oversendes ved henvendelse til DN v/Planseksjonen.
- [Nettside for "i – et livskraftig fellesskap"](#)
- Standardisering [SOSI](#)
- http://www.statkart.no/nor/Matrikkel/Veiledning_matrikkelen_og_matrikkellov/
- [Norge Digitalt og "Norge Digitalt portalen"](#)
- [St.meld nr. 21 \(2004-2005\). Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.](#)
- [kartlegging av biologisk mangfold](#)
- [INON Kartinnsyn](#)
- www.elvedelta.no
- [Naturbasen, Kulturlandskap \(Nasjonal registrering\) og naturtyper](#)
- [Miljøstatus i fylkene](#)
- rapporter.til.forurensning@klif.no
- [Retningslinjer for skjønntildeling](#)

12.4 Internasjonalt samarbeid

Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken og være en pådriver for å løse globale og regionale miljøproblemer og miljøskader i Norge som skyldes aktiviteter og utslipp i andre land. Norge vil legge stor vekt på å medvirke til at internasjonale rammevilkår sikrer en miljøvennlig utvikling globalt, regionalt og nasjonalt.

Fylkesmannen skal i hovedsak delta i globalt, regionalt og bilateralt internasjonalt arbeid og prosesser som involverer internasjonal deltagelse der dette gjøres av hensyn til egen måloppnåelse. Fylkesmannen vil allikevel kunne få oppdrag på enkelte avgrensede områder innenfor resultatområdet eller der arbeidet er gitt særlig høy prioritet.

Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljøsamarbeid og UNEP

Resultatkrav

DN og Klif vil kunne trekke på Fylkesmannen i internasjonale prosesser i tilfeller der dette anses hensiktsmessig for å nå nasjonale mål. Videre forventes Fylkesmannen å bidra med rapportering til DN og Klif i forbindelse med oppfølging av internasjonale forpliktelser, jf. norsk oppfølging av Ramsarkonvensjonen og Fylkesmannens rapportering om norske områder på Ramsar-listen over internasjonalt verneverdige våtmarker (se 01- 06RA5). Fylkesmannen kan også bli trukket inn i nordisk samarbeid og tilhørende nordiske prosjekter der dette er aktuelt. Fylkesmannen kan også bli involvert i DN og Klifs arbeid med EØS-finansieringsordningene, hvor det er forhandlet fram en rekke større, flerårige landprogrammer innenfor biologisk mangfold, forurensning mv.

Vannforskriften, som gjennomfører EUs vanndirektiv i Norge, forutsetter blant annet et nært samarbeid om grenseoverskridende vannområder og internasjonale vannregioner. MD legger rammene for dette arbeidet gjennom å sikre den nødvendige felles forståelse og eventuelle avtaler på mellomstatlig nivå. DN vil, etter avklaring med MD, gi de aktuelle vannregionmyndighetene rammer og signaler for dette arbeidet.

Det er de fylkeskommunene som er utpekt som Vannregionmyndigheter (VRM) som skal lede samarbeidet med tilsvarende myndighet i naboland om gjennomføring av vanndirektivet i grensekryssende vannområder og internasjonale vannregioner. FM skal som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver bistå VRM i dette arbeidet for å sikre en mest mulig harmonisert karakterisering, risikovurdering og klassifisering, samt et koordinert overvåkingsprogram for de aktuelle vannområdene. FM skal også være rådgiver ift miljømål og tiltak i grenseoverskridende vannområder. Dette forutsetter direkte samarbeid med de miljømyndigheter i nabolandet som har tilsvarende ansvar.

- For samarbeidet med Sverige vises til dokumentet "Grensevann – strategi for internasjonalt samarbeid – Norge og Sverige" som ble ferdigstilt i 2012.
- For samarbeidet med Finland vises til avtalen om finsk-norsk internasjonal vannregion med tilhørende memorandum som er under ferdigstillelse i 2013.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510).

Geografisk rettet miljøsamarbeid, herunder miljøbistand

Resultatkrav

Fylkesmannen kan bli trukket inn i bistandsrelaterte oppgaver der det er hensiktsmessig og vil da få refundert sine utgifter til medarbeidere i den tiden de er engasjert i bistandsoppgaver. Dersom medarbeideres deltakelse i bistandsoppgaver vil ha konsekvenser for øvrig oppgaveløsning, vil dette måtte avklares med direktoratene i hvert enkelt tilfelle.

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Mulig tilleggsfinansiering for konkrete prosjekt og/eller oppdrag over kap. 1427 (DN) eller 1441 (Klif).

Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene

Resultatkrav

DN og Klif deltar i arbeidet under den norsk-russiske miljøvernkommisjonen, og i Arktisk råd med fem underliggende arbeidsgrupper. Etatene deltar også i samarbeidet under Barentsrådet (BEAC) særlig i arbeidsgruppen for miljø (WGE). I enkelte prosjekter vil viktig fagkompetanse finnes hos Fylkesmannen og det er derfor av stor betydning å trekke Fylkesmannen med i dette samarbeidet. Fylkesmannen skal derfor, i tråd med avtalt arbeidsfordeling, delta i relevante deler av dette arbeidet. (Arktisk Råds miljøprogrammer, konkrete prosjekter under Barentsrådet (BEAC) og Barentsregionrådet (BRC), nordkalottsamarbeidet og konkrete prosjekter under den norsk/russiske miljøvernkommisjonen.

Se også eget dokument: [Fylkesspesifikke oppdrag](#)

Finansiering

Finansiert over Fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 1510)

Bakgrunnsinformasjon

Bistand

- Miljødirektoratenes fagsenteravtale med Norad (*DN og Klif har denne*)
- [St.meld.nr 14 \(2010-11\) Mot en grønnere utvikling](#)
- [St.meld. nr. 35 \(2003-2004\) Felles kamp mot fattigdom](#)
- [Regjeringens handlingsplan for miljørettet utviklingssamarbeid \(UD 2006\)](#)
- [Norsk miljøbistand](#)

Nordområdene

- [St.meld. nr. 30 \(2004-2005\) Muligheter og utfordringer i nord](#)
- [Arktisk råds hjemmesider](#)
- [Arktisk råds program for bevaring av arktisk flora og fauna – CAFF](#)
- [Arktisk råds overvåkingsprogram – AMAP](#)
- [Miljøverndepartementets temasider om Arktisk Råd, miljøvernssamarbeidet i Barentsregionen og om Norsk-Russisk miljøvernssamarbeid,](#)
- [Miljøverndepartementets temasider om forvaltningsplan Barentshavet](#)
- [Arbeidsprogram for det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet 2013-2015](#)
- [Fylkesmannen i Nordlands temasider om Jan Mayen](#)
- [Forskrift om fredning av Jan Mayen naturreservat](#)